

**คู่มือการตรวจสอบชำระประชุม
พงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก**

กรมศิลปากร

กระทรวงวัฒนธรรม

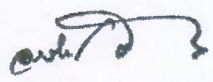
คำนำ

จากภารกิจในรอบปีที่ผ่านมา กรมศิลปากรได้จัดให้มีการพัฒนา “มาตรฐานงานมรดกทางศิลปวัฒนธรรม” เพื่อรวบรวมขั้นตอนการปฏิบัติงานในแต่ละลักษณะงานของหน่วยงานในกรมศิลปากร ให้เกิดความชัดเจน เป็นกรอบการดำเนินงานด้านมรดกทางศิลปวัฒนธรรม

ประกอบกับในปัจจุบัน หน่วยงานภาครัฐตระหนักดีว่า “ทุนทางปัญญา” เป็นสินทรัพย์ที่สำคัญสำหรับการบริหารองค์กร โดยคุณค่าและความสำเร็จขององค์กรเป็นผลลัพธ์ที่เกิดจากการนำทุนทางปัญญามาเป็นทรัพยากรหลักในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ขององค์กร เพื่อให้สามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมการดำเนินงานที่มีความแปรปรวน และนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายหรือวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ได้ ดังจะเห็นได้ว่าสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ได้กำหนดให้ “การจัดการความรู้” เป็นตัวชี้วัดประการหนึ่งในเกณฑ์ประเมินผลการปฏิบัติราชการ เพื่อกระตุ้นให้หน่วยงานภาครัฐได้มีการรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศจากแหล่งที่มาต่างๆ ทั้งจากภายในและภายนอกองค์กร มาแปลงให้เป็น “ความรู้” ที่สามารถใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการ ทั้งในด้านสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหาร รวมทั้งการพัฒนาบุคลากรเพื่อถ่ายทอด สืบต่อองค์ความรู้ให้องค์กรสามารถประสบความสำเร็จได้อย่างยั่งยืน

กรมศิลปากรซึ่งเป็นองค์กรภาครัฐ ที่มีภารกิจหน้าที่ในการคุ้มครอง ป้องกัน อนุรักษ์ บำรุงรักษา ฟื้นฟู ส่งเสริม สร้างสรรค์ เผยแพร่ และสืบทอด ศิลปะวิทยาการ และทรัพย์สินมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติ จึงได้ดำเนินการจัดการองค์ความรู้ที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก ภายในองค์กร ทั้งในรูปขององค์ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมแขนงต่างๆ ทักษะการปฏิบัติงานเฉพาะ และองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการ เพื่อถ่ายทอดให้แก่ผู้ปฏิบัติงานภายในองค์กร รวมทั้งเผยแพร่สู่เยาวชนและประชาชนทั่วไป

กรมศิลปากรหวังเป็นอย่างยิ่งว่าองค์ความรู้เหล่านี้จะเป็นประโยชน์ในการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้แก่บุคลากรภายในองค์กร รวมทั้งทำให้เยาวชนและประชาชนทั่วไปเกิดความซาบซึ้งและภาคภูมิใจในมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติ

(นายอาร์กย์ สังหิตกุล)
อธิบดีกรมศิลปากร

คณะกรรมการผู้จัดทำองค์ความรู้

๑. นางสาวสุทธิพันธ์ ขุทรานนท์	นักอักษรศาสตร์ ๘ ว.
๒. นางนุชนารถ กิจงาม	นักอักษรศาสตร์ ๘ ว.
๓. นายธีระ แก้วประจันต์	นักอักษรศาสตร์ ๗ ว.
๔. นางสาวสินิษฐ์ สิริเสริญ	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
๕. นางสาวทิพวรรณ บุญส่งเจริญ	นักอักษรศาสตร์ (พนักงานราชการ)
๖. นายสุรศักดิ์ พลภักดี	เจ้าพนักงานธุรการ ๔

สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์
กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม

องค์ความรู้ในการตรวจสอบชำระประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก

๑. ความสำคัญของประวัติศาสตร์ และการเขียนประวัติศาสตร์

“ประวัติศาสตร์ คือ เรื่องราวอันต่อเนื่องกันของการโต้ตอบระหว่างนักประวัติศาสตร์กับหลักฐานข้อเท็จจริง เป็นการถกเถียงระหว่างปัจจุบันกับอดีตที่ไม่มีสิ้นสุด... เป็นการถกเถียงระหว่างสังคมในวันนี้กับสังคมเมื่อวานนี้... เราจะเข้าใจปัจจุบันได้สมบูรณ์ก็ต่อเมื่อมองผ่านจากปัจจุบันเท่านั้น และเราจะเข้าใจปัจจุบันได้สมบูรณ์ก็เพราะอดีตช่วยส่องทางให้ ดังนั้นบทบาทควบคู่กันสองอันของประวัติศาสตร์ก็คือช่วยให้มนุษย์เข้าใจสังคมในอดีต และช่วยให้มนุษย์ควบคุมสังคมในปัจจุบันได้ดีขึ้น”

อี. เอช. คาร์ “ประวัติศาสตร์คืออะไร”

E. H. Carr “What is History ?”

อ้างถึงใน ชาญวิทย์ เกษตรศิริ และสุชาติ สวัสดิ์ศรี

ประวัติศาสตร์และนักประวัติศาสตร์ไทย. หน้า (๒) – (๓)

นิยามของคำว่าประวัติศาสตร์ ซึ่งเขียนโดย อี. เอช. คาร์ ข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความหมายและบทบาทหน้าที่ของวิชาการด้านประวัติศาสตร์ได้เป็นอย่างดี การจดจำและความสนใจใคร่รู้เรื่องอดีตเป็นคุณสมบัติพิเศษประการหนึ่งของมนุษย์ ที่ทำให้มนุษย์และสังคมมนุษย์มีการสั่งสมความรู้ ความคิด เทคโนโลยี จนมีพัฒนาการก้าวหน้าตามลำดับขั้นจนถึงปัจจุบัน

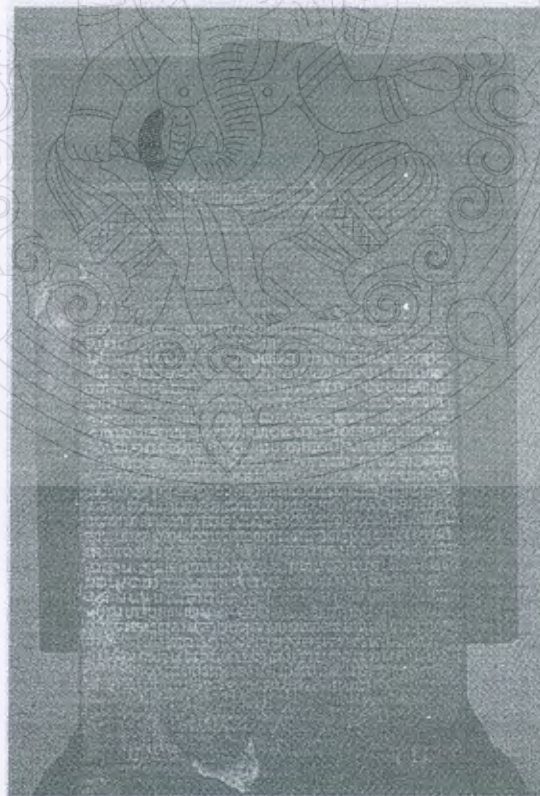
แนวความคิดที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์มีหลากหลายทัศนะ ปรับเปลี่ยนไปตามกาลเวลา และบริบททางสังคม ศัพท์คำว่าประวัติศาสตร์ในภาษาไทย พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงบัญญัติขึ้นตามคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ว่า History ซึ่งมีที่มาจากรากศัพท์เดิมในภาษากรีก ว่า Histor แปลว่า ถัก, ทอ เฮโรโดตัส (Herodotus) นักปราชญ์ชาวกรีกเป็นคนแรกที่นำศัพท์นี้มาดัดแปลง เรียกชื่อเรื่องราวที่ตนได้สืบค้นเรียบเรียงขึ้นว่า Historiai และได้รับยกย่องจากนักประวัติศาสตร์ ว่าเป็นบิดาแห่งประวัติศาสตร์

กระบวนการถ่ายทอดความทรงจำและความรู้ของไทยก็มีพัฒนาการในตัวเองด้วยเช่นกัน เริ่มต้นจากการบอกเล่าปากต่อปาก ให้บุตรหลาน มิตรสหาย หรือผู้ใกล้ชิดฟัง เกิดเป็นนิทาน ตำนาน หรือแต่งเป็นท่วงทำนองคำร้องเล่าเรื่องสืบๆ กันมา ต่อมาเมื่อมีการประดิษฐ์ตัวอักษรใช้ ก็มีการจารึกเรื่องราวที่สำคัญลงบนแผ่นศิลา แผ่นไม้ แผ่นอิฐ ใบลาน หรือวัสดุอื่นๆ ที่มีความคงทน และเนื่องจากกรรมวิธีในการจารึกทำยาก จึงต้องจารึกเฉพาะเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง หรือเป็นเรื่องที่แสดงถึงความเชื่อมั่นศรัทธาในปรัชญา ศาสนา ครั้นเมื่อสามารถผลิตกระดาษได้ การจดบันทึกจึงเริ่มแพร่หลายขึ้น แต่อย่างไรก็ดี ผู้รู้หนังสือยังมีไม่มากนัก ส่วนใหญ่จะอยู่ในกลุ่มพระภิกษุ หรือขุนนาง

ข้าราชการ ดังนั้นเรื่องที่บ้านทิกจึงเป็นคัมภีร์ทางศาสนา ตำนาน นิทาน พงศาวดาร เมื่อการศึกษาแพร่ขยายออกไปสู่ประชาชนกว้างขวางขึ้น จึงเกิดบันทึกความทรงจำส่วนบุคคล งานค้นคว้าเรียบเรียงประวัติต่างๆ และพัฒนามาสู่งานวิเคราะห์วิจัยทางวิชาการด้านประวัติศาสตร์

จากกระบวนการดังกล่าว อาจจำแนกวิวัฒนาการการบันทึกเรื่องราวในอดีตของไทยก่อนการศึกษาประวัติศาสตร์ในความหมายของ “ศาสตร์” สมัยใหม่ ซึ่งจะต้องมีการตีคุณค่าเอกสารและการวิเคราะห์วิจัยเหตุการณ์ ได้ออกมาใน ๓ ลักษณะ คือ จารึก ตำนาน และพงศาวดาร

จารึก หมายถึง การเขียนรอยลึกเป็นตัวอักษรบนแผ่นศิลาหรือโลหะ นับเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ประเภทหนึ่ง เรื่องราวที่ปรากฏในจารึก มักเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้นำ ศาสนา ประชากร สงคราม อาณาจักร หรือเหตุการณ์สำคัญที่มีความหมายพิเศษ รวมทั้งความเชื่อและคำสอนที่มุ่งถ่ายทอดให้แก่สมาชิกในสังคมนั้น นับเป็นงานเขียนประวัติศาสตร์ลักษณะแรกที่บ้านทิกเรื่องราวร่วมสมัย

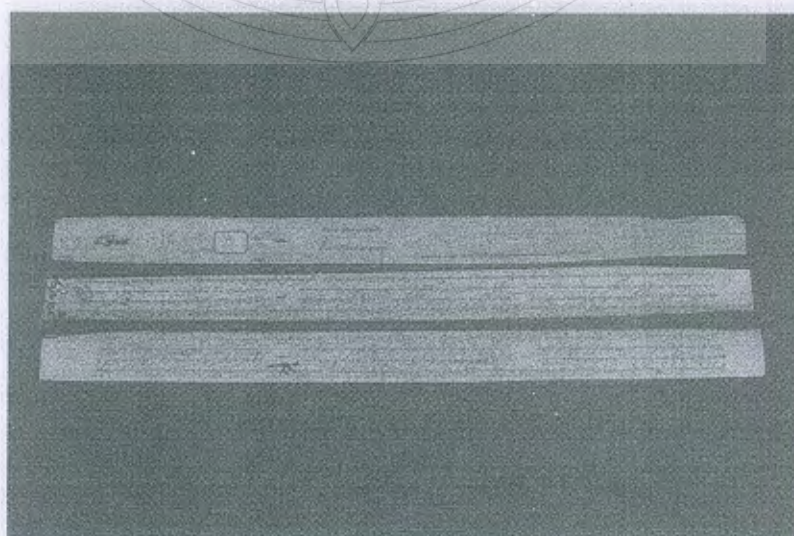

ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง

ตำนาน หมายถึงเรื่องเล่าสืบต่อกันมา มักเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ วีรบุรุษ ปุชนียสถาน ปุชนียวัตถุ หรือเป็นเรื่องราวที่บันทึกประวัติพระพุทธศาสนาโดยการนำเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในประวัติศาสตร์ท้องถิ่น หรือการนำประวัติศาสตร์ท้องถิ่นผูกเข้ากับเรื่องราวของพระพุทธศาสนา เป็นการเล่าเรื่องโดยมิได้คำนึงถึงความถูกต้องอย่างแท้จริงของเหตุการณ์และกาลเวลา แต่ก็ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าไม่มีเค้าความจริง บางครั้งมีเรื่องอิทธิปาฏิหาริย์ ไชยกลาง ประกอบด้วย คุณค่าทางประวัติศาสตร์ของตำนาน อยู่ที่ว่าตำนานเกิดจากการสังสมทางความคิด ความเชื่อ ทศนคติของคนในสังคมหลายรุ่นสืบต่อกันมาในรูปของนิทานพื้นบ้าน การตั้งถิ่นฐานบ้านเรือน ลำดับกษัตริย์ที่เข้ามาปกครอง

ตำนานเมืองสุวรรณโคมคำ (ฉบับโบราณ)

ตำนานเมืองสุวรรณโคมคำ (ฉบับโบราณ)

ลักษณะตัวอักษรที่จารลงบนใบลาน

พงศาวดาร มาจากคำศัพท์ที่ว่า พงศ + อวตาร หมายถึงการแสดงอวตารของเทพเจ้าลงมาเป็นพระมหากษัตริย์ การเขียนแบบพงศาวดาร เกิดขึ้นเมื่อสถาบันพระมหากษัตริย์มีอำนาจเข้มแข็งมั่นคงขึ้น เช่นสมัยอยุธยา และสมัยรัตนโกสินทร์ พระมหากษัตริย์มีสถานะเป็นทั้งพระเจ้าแผ่นดินและเจ้าชีวิต ทรงเป็นองค์อวตารของพระผู้เป็นเจ้า การเขียนประวัติศาสตร์แบบพงศาวดารจึงเป็นการเขียนเพื่อเล่าเรื่องราวของวงศ์พระผู้อวตารลงมาเป็นพระมหากษัตริย์ มิได้มีจุดมุ่งหมายเพื่อรับใช้พระพุทธศาสนา หรือยกย่องวีรกรรมของวีรบุรุษอย่างตำนานหรือจารึก เป็นการเขียนเพื่อสนองพระบรมราชโองการและส่งเสริมพระราชอำนาจในฐานะสมมุติเทวราช เรื่องราวในพงศาวดารจึงมีศูนย์กลางอยู่ที่พระมหากษัตริย์ โดยเรียบเรียงเรื่องราวตามลำดับเวลาที่เกิดเหตุการณ์

หลักฐานประเภทพงศาวดารที่มีอยู่ อาจจำแนกประเภทใหญ่ๆ ได้ดังนี้

๑. **พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยาฉบับต่างๆ** เชื่อว่ามีมาแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี และได้คัดลอกสืบทอดกันมา เช่น พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยาฉบับหลวงประเสริฐอักษรนิติ์ หรือชำระรวบรวมขึ้นใหม่ในสมัยธนบุรีและสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น เช่น พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับบริติชมิวเซียม ฉบับสมเด็จพระพนรัตน์ ฉบับพันจันทนุมาศ (เจิม) ฉบับพระจักรพรรดิพงษ์ (จาด)

๒. **พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์** มีลักษณะการเขียนที่ก้าวหน้าขึ้น กล่าวคืออาศัยข้อมูลและเอกสารในสมัยรัตนโกสินทร์ เช่น ปุม หมายถึงรับสั่ง ท้องตรา ใบบอก และอื่นๆ มาประมวลเรียบเรียงให้เป็นเนื้อความตามลำดับเรื่องราวที่เกิดขึ้น พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์เกือบทั้งหมดเขียนขึ้นระหว่างรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นต้นไป ระยะเวลาดังกล่าว เป็นช่วงที่ความคิดแบบตะวันตกเริ่มเข้ามามีอิทธิพลกำหนดแนวการเขียนประวัติศาสตร์ไทยให้แตกต่างจากแบบจารีตบ้าง โดยมีการค้นคว้าหาหลักฐาน ตรวจสอบหลักฐาน และเริ่มมีการวิพากษ์วิจารณ์เพื่อทำความเข้าใจเหตุการณ์ ดังจะเห็นได้จากพระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๒ ซึ่งสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพทรงพระนิพนธ์ไว้ พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๑ - ๔ ของเจ้าพระยาทิพากรวงศ์ (ขำ บุนนาค) และพงศาวดารเมืองต่างๆ

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ซึ่งทรงได้รับยกย่องว่าเป็น "พระบิดาแห่งประวัติศาสตร์ไทย" ทรงเป็นกำลังสำคัญทั้งในการเรียบเรียงพงศาวดารในแนวใหม่ และทรงรวบรวมพงศาวดารฉบับต่างๆ มาตรวจสอบ ชำระ และจัดพิมพ์เผยแพร่ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๕๗ เป็นต้นมา และกรมศิลปากรได้สืบสานงานต่อมาจนถึงภาคที่ ๘๒ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๗ นับได้ว่า ประชุมพงศาวดารเป็นหลักฐานสำคัญที่ใช้ในการศึกษาประวัติศาสตร์ไทย

๒. หลักฐานทางประวัติศาสตร์

หลักฐานทางประวัติศาสตร์ คือ สรรพสิ่งที่เป็นร่องรอยของอดีตที่เหลือทิ้งไว้ให้เราใช้เป็นเครื่องมือสอบสวนสืบค้นเข้าไปถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตได้ หลักฐานทางประวัติศาสตร์มีมากมายหลายประเภท แบ่งตามลักษณะและคุณสมบัติของหลักฐานได้ดังนี้

๒.๑ **หลักฐานปฐมภูมิหรือหลักฐานชั้นต้น (Primary sources)** คือ บันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ของผู้ที่มีประสบการณ์โดยตรงและอยู่ในเหตุการณ์นั้น ๆ หลักฐานประเภทนี้รวมทั้งหลักฐานทางโบราณคดีและมานุษยวิทยาด้วย แบ่งออกเป็น

๑) งานเขียนที่เป็นต้นฉบับลายมือที่ยังไม่ได้ถูกดัดแปลงหรือตีพิมพ์ เช่น จดหมายเหตุ จดหมายเหตุรายวัน จดหมายโต้ตอบระหว่างบุคคล บันทึกความทรงจำ ต้นฉบับสมุดไทย ใบลาน และปุมโหรี เป็นต้น

๒) เอกสารทางราชการ เช่น หนังสือโต้ตอบทางราชการ สนธิสัญญาทางไมตรี สนธิสัญญาด้านการค้า กฎหมาย ใบบอก สารตรา หมายรับสั่ง พระราชกำหนด พระราชกฤษฎีกา ราชกิจจานุเบกษา ประกาศ แลงการณ์ และรายงานของหน่วยงานต่าง ๆ เป็นต้น

๓) คำสัมภาษณ์ คำบอกเล่า หรือบันทึกคำให้การ ตลอดจนตำนาน ซึ่งเป็นหลักฐานข้อมูลที่ได้จากบุคคลที่ร่วมอยู่ในเหตุการณ์นั้น ๆ

๔) หลักฐานอื่น ๆ เช่น จารึกบนวัตถุคงทนต่าง ๆ เช่น ศิลาจารึก จารึกบนแผ่นอิฐ แผ่นโลหะ ฯลฯ และยังมีหลักฐานทางโบราณคดีและมานุษยวิทยาซึ่งได้แก่โบราณวัตถุต่าง ๆ เช่น ประติมากรรม เครื่องมือเครื่องใช้ของมนุษย์สมัยโบราณ โครงกระดูกมนุษย์และสัตว์ ฯลฯ และยักรวมทั้งโบราณสถานและแหล่งโบราณคดีต่าง ๆ ด้วย

ประโยชน์ของการใช้หลักฐานปฐมภูมิหรือหลักฐานชั้นต้น คือช่วยให้การศึกษาหรือวิจัยเรื่องราวทางประวัติศาสตร์อยู่บนมาตรฐานที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงหรือมีน้ำหนักมากขึ้น แต่การนำหลักฐานปฐมภูมิมาใช้ประโยชน์ก็ต้องเป็นไปด้วยความพินิจพิจารณาและระมัดระวัง เพราะหลักฐานประเภทนี้มีส่วนประกอบเกี่ยวกับข้อคิดเห็น ทศนคติ และค่านิยมปะปนอยู่มากบ้าง น้อยบ้าง ดังนั้นการนำหลักฐานเหล่านี้มาใช้จึงต้องมีการประเมินคุณค่าของหลักฐานหรือเอกสารเพื่อหาความถูกต้องและความน่าเชื่อถือก่อนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ เพราะเหตุว่าหลักฐานปฐมภูมิบางประเภทยังมีข้อจำกัดในการศึกษาเพื่อนำมาใช้ ตัวอย่างเช่น ข้อจำกัดของการใช้หลักฐานประเภทจารึก คือ เนื้อหาที่มักจะละเอียดรายละเอียดบางอย่าง ทำให้ข้อมูลที่จะใช้ในการวิเคราะห์ไม่แน่นอน สภาพของจารึกที่ชำรุดและลบเลือนยากแก่การอ่านและตีความ นอกจากนี้ยังมีจารึกอีกเป็นจำนวนมากที่ยังไม่ได้รับการอ่าน รวมทั้งที่ยังไม่ได้รับการค้นพบอีกก็เป็นจำนวนไม่น้อย

หลักฐานจากการสัมภาษณ์หรือคำบอกเล่าของบุคคลก็เช่นกัน (Oral History) เป็นสิ่งที่ต้องพิจารณาด้วยความละเอียดรอบคอบ เพราะบุคคลที่ให้ข้อมูลอาจจะมีข้อจำกัดในด้านความพร้อม ความมีอคติ หรือมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อผู้ให้สัมภาษณ์ ทำให้ได้ข้อมูลที่คลาดเคลื่อนและไม่เป็นไปตามเป้าหมาย

๒.๒ หลักฐานทุติยภูมิ (Secondary Sources) เป็นบันทึกหรือข้อมูลหลังจากเหตุการณ์จบสิ้นไปนานแล้ว ผู้เขียนหรือผู้บันทึกไม่ได้มีประสบการณ์โดยตรง โดยมากเป็นงานที่ได้ทำขึ้นโดยใช้ข้อคิดเห็นหรือผลจากการศึกษาค้นคว้าของผู้อื่นที่ได้ทำไว้แล้วโดยใช้หลักฐานปฐมภูมิ

ตัวอย่างของหลักฐานประเภททุติยภูมิได้แก่ พงศาวดารต่าง ๆ นิทานพื้นบ้าน เพลงพื้นบ้าน นิยายปรัมปรา วารสาร บทความ วิทยานิพนธ์ ปรินซ์นิพนธ์ เป็นต้น

หลักฐานประเภทนี้มีคุณลักษณะเป็นหลักฐานที่มีข้อคิดเห็นและการวินิจฉัยตีความของผู้เขียนสอดแทรกเข้าไว้มากกว่าหลักฐานประเภทปฐมภูมิ ซึ่งรายละเอียดเหล่านี้จะช่วยให้ผู้ศึกษาสามารถเข้าใจเอกสารร่วมสมัยที่เป็นเอกสารปฐมภูมิได้ดียิ่งขึ้น เช่น ให้ความรู้เกี่ยวกับลักษณะทางสังคมหรือการเมือง ทำให้เห็นภาพรวมของเหตุการณ์สมัยนั้นชัดเจนขึ้น

ประโยชน์ของหลักฐานทุติยภูมิ คือ สามารถตอบคำถามและอธิบายความหมายของข้อเท็จจริง และผู้ที่ใช้หลักฐานประเภทนี้จะได้ข้อสรุป ข้อคิดเห็น ตลอดจนแนวทางที่จะศึกษาค้นคว้าให้กว้างขวางออกไปได้

๒.๓ หลักฐานตติยภูมิ (Tertiary Sources) เป็นหลักฐานที่เกิดจากหลักฐานปฐมภูมิและทุติยภูมิ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นเอกสารประกอบการศึกษาและค้นคว้าอ้างอิง

ตัวอย่างของหลักฐานประเภทนี้ได้แก่ ตำราต่าง ๆ สารานุกรม อักษรานุกรม บรรณานุกรม เอกสารทางวิชาการ ฯลฯ

ประโยชน์ของหลักฐานตติยภูมิก็คือ เป็นสิ่งที่อำนวยความสะดวก หรือเป็นข้อมูลที่น่าไปใช้ในการศึกษาค้นคว้าหลักฐานทั้งสองประเภทที่กล่าวมาแล้ว และยังช่วยประหยัดเวลาในการศึกษาค้นคว้าด้วย

๓. ประชุมพงสาวดาร

หนังสือประชุมพงสาวดาร เป็นเอกสารทางประวัติศาสตร์ที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาตำราพระอักษรในราชบัณฑิตยสถานพระนิพนธ์อธิบายที่มาและมูลเหตุของการจัดพิมพ์หนังสือประชุมพงสาวดาร สรุปความได้ว่า สมเด็จพระศรีสวรินทิรา บรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า เมื่อครั้งดำรงพระอิสริยยศเป็นสมเด็จพระมาตุจฉา มีพระประสงค์จะจัดพิมพ์หนังสือเพื่อแจกในงานพระศพ หม่อมเจ้าदनัยวรนุช ในสมเด็จพระเจ้าฟ้า กรมพระจักรพรรดิพงษ์ ซึ่งพระองค์ทรงบำรุ้งเลี้ยงมาแต่ยังเยาว์ จนสิ้นชีพิตักษัย เมื่อ วันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๕๕ จึงมีรับสั่งให้กรรมการหอพระสมุดวชิรญาณสำหรับพระนคร (ปัจจุบันคือ สำนักหอสมุดแห่งชาติ) เลือกลำเนาหนังสือที่ควรจะมีพิมพ์เป็นการกุศลสาธารณะประโยชน์

กรรมการหอพระสมุด เห็นว่าขณะนั้นมีผู้สนใจศึกษาด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี ตามพระราชนิยมในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวกันเป็นจำนวนมาก แต่การศึกษาด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี ยังมีข้อขัดข้องอยู่ เพราะหาหนังสือที่จะสอบทานข้อมูลกันได้ยาก เนื่องจากพงสาวดารหลายเรื่องยังไม่ได้ตีพิมพ์ พิมพ์แล้วจำหน่ายหมดไป หรือที่มีอยู่เนื้อหาข้อมูลก็วิปลาสคลาดเคลื่อน หนังสือพงสาวดารที่ดีจึงเป็นสิ่งที่ต้องการของผู้ศึกษาประวัติศาสตร์ทั่วไป

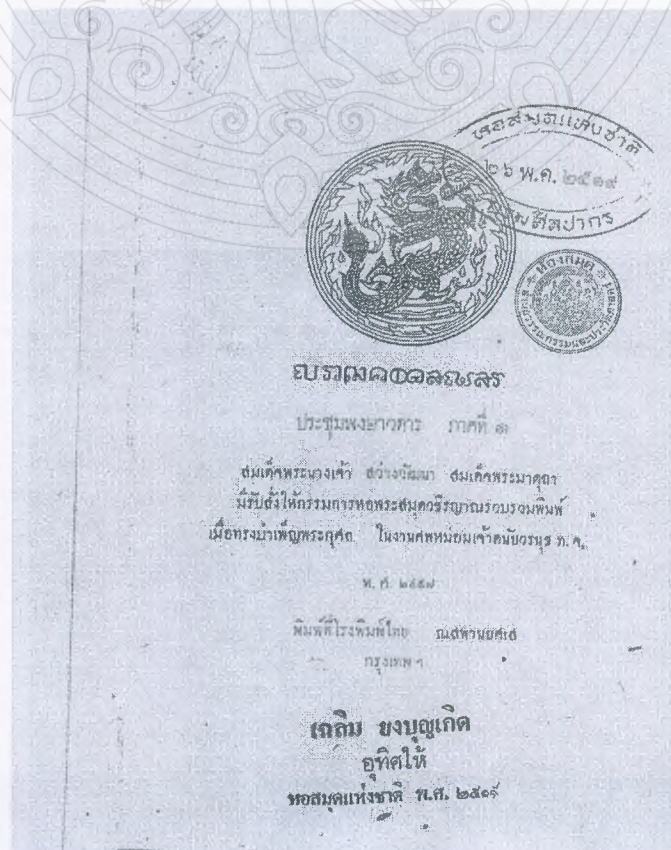
การศึกษาประวัติศาสตร์ ถือเป็นส่วนสำคัญในการศึกษาของประเทศที่เจริญแล้ว สำหรับประเทศไทย พระมหากษัตริย์ รัชกาลต่างๆ ทรงเป็นพระราชธุระในการส่งเสริมความรู้ทางประวัติศาสตร์ ดังเช่น พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช โปรดให้ชำระพงสาวดารกรุงศรีอยุธยา และโปรดให้พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ขณะทรงดำรงพระอิสริยยศเป็นกรมพระราชวังบวรสถานมงคล ทรงรับหน้าที่ชำระพงสาวดารเหนือ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดให้รวบรวมเรื่องเกี่ยวกับเมืองสุโขทัย และทรงอาราธนาสมเด็จพระปรมานุชิตชิโนรส ทรงเรียบเรียงพระราชพงสาวดาร ความต่อจากที่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชโปรดให้ชำระไว้ โดยทรงเรียบเรียงเรื่องตั้งแต่ตอนตั้งกรุงธนบุรี จนถึง พ.ศ. ๒๓๓๕ ในรัชกาลที่ ๑ และพงสาวดารเรื่องนี้ ต่อมาพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดให้กรมหลวงวงษาธิราชสนิทชำระและแก้ไขอีกครั้งจนสำเร็จเป็น พระราชพงสาวดารฉบับพระราชหัตถเลขา

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดให้รวบรวมหนังสือพงสาวดารไว้หลายเรื่อง ทรงอ่านและแปลศิลาจารึกซึ่งทรงพบแต่ครั้งยังทรงผนวช แปลเรื่องคำให้การขุนหลวงหาวัดจากภาษามอญ แปลพงสาวดารเขมร พงสาวดารพม่ารามัญ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดให้เจ้าพระยาทิพากรวงศ์ (ข้า บุนนาค) แต่งพระราชพงสาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ จนถึง สมัยรัชกาลที่ ๔ ส่วนพระองค์ทรงพระราชนิพนธ์เรื่องต่างๆ ไว้หลายเรื่อง เช่น พระราชวิจารณ์เรื่องความทรงจำของกรมหลวง

นรินทร์เทวกับโปรดให้พิมพ์พงศาวดารที่ไม่เคยพิมพ์มาก่อนเป็นอันมาก พ.ศ. ๒๔๔๘ โปรดให้ตั้งหอพระสมุดสำหรับพระนคร พ.ศ. ๒๔๕๐ โปรดให้ตั้งโบราณคดีสโมสร

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดการศึกษาประวัติศาสตร์และโบราณคดีเป็นอย่างมาก ขณะที่ทรงศึกษาอยู่ที่ประเทศอังกฤษ ทรงพระราชนิพนธ์ประวัติศาสตร์เรื่อง สงครามสืบราชสมบัติโปแลนด์ เมื่อเสด็จกลับเมืองไทย ทรงพระราชนิพนธ์เที่ยวเมืองพระร่วง ตำนานเรื่องพระร่วงเทวกำเนิด เป็นต้น

ในการพิมพ์หนังสือแจกในงานพระศพหม่อมเจ้าदनัยวรนุชดังกล่าว กรรมการหอพระสมุดได้กราบบังคมทูลสมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า ว่าควรจัดพิมพ์หนังสือพระราชพงศาวดาร ซึ่งสมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้าทรงเห็นชอบ ในครั้งนั้นคณะกรรมการหอพระสมุดสำหรับพระนคร จึงเลือกพงศาวดาร ๖ เรื่องรวมพิมพ์ เป็นเล่มเดียวกัน ประกอบด้วย ๑. พงศาวดารเหนือ ๒. พระราชพงศาวดารฉบับหลวงประเสริฐอักษรนิติ์ ๓. หนังสือเรื่องกรุงสุโขทัยตามศิลาจารึก ๔. พงศาวดารเขมร ๕. พงศาวดารพม่ารามัญ ๖. พงศาวดารล้านช้าง จึงนับเป็นประชุมพงศาวดารภาคที่ ๑ จัดพิมพ์เป็นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๗ ต่อมาจึงเป็นธรรมเนียมจัดพิมพ์หนังสือ พงศาวดารต่างๆ รวมหลายเรื่องในเล่มเดียวกันบ้าง เรื่องหนึ่งพิมพ์เป็นเล่มเดียวบ้าง ตามกำลังศรัทธาและความประสงค์ของผู้จัดพิมพ์ในโอกาสต่างๆ รวมเป็นประชุมพงศาวดาร จำนวน ๘๒ ภาค ดังนี้

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๑

ประกอบด้วย พงศาวดารเหนือ พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยาฉบับหลวงประเสริฐ
อธิบายและแปลจารึกสี่หลัก พงศาวดารเขมร พงศาวดารมอญพม่า พงศาวดารล้านช้าง

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๒

ประกอบด้วย เรื่องตั้งพระยานครศรีธรรมราช พงศาวดารเมืองกลาง
พงศาวดารเมืองไทรบุรี พงศาวดารเมืองตรังกานู พงศาวดารเมืองกลันตัน

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๓

ประกอบด้วย พงศาวดารเมืองปัตตานี พงศาวดารเมืองสงขลา พงศาวดารเมืองเชียงใหม่

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๔

ประกอบด้วย พงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับ จุลศักราช ๑๑๓๖ พงศาวดารเมืองละแวก .
พงศาวดารหัวเมืองมณฑลอีสาน

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๕

ประกอบด้วย จดหมายเหตุจีน ว่าด้วยกรุงสยามแต่โบราณ พงศาวดารโยนก พงศาวดารเมือง
หลวงพระบาง

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๖

ประกอบด้วย เรื่องไทยรบพม่า

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๗

ประกอบด้วย คำให้การจีนก๊ก คำให้การเฒ่าสาเรื่องหนังราชสีห์ คำให้การขุนไชน คำให้การ
นายจาด

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๘

ประกอบด้วย จดหมายเหตุไหรินปุม จ.ศ. ๒๓๙ – ๑๒๓๖ จดหมายเหตุไหรินของหมื่นกังคิลปี
พระราชพงศาวดารกรุงเก่า ฉบับพระจักรพรรดิพงษ์เจ้ากรม (จาด) ปฐมวงศ์
ตำนานพระโกศ

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๙

ประกอบด้วย พงศาวดารเมืองเชียงรุ่ง พงศาวดารเมืองไล พงศาวดารเมืองแง
พงศาวดารเมืองเชียงแขง

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๑๐

ประกอบด้วย ราชวงศ์ปกรณ พงศาวดารล้านนาไทย พงศาวดารเมืองน่าน

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๑๑

ประกอบด้วย พงศาวดารเมืองหลวงพระบาง

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๑๒

ประกอบด้วย จดหมายเหตุของราชทูตฝรั่งเศส เลอซี วาริเอร์ เดอ โซมองต์ ราชทูตพระเจ้าหลุยส์ที่
๑๔ จดหมายเหตุของหมอบรัดเล ตั้งแต่ จ.ศ. ๑๑๙๐ – ๑๒๓๕

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๑๓

ประกอบด้วย ตำนานวังหน้า เทศนาบวรราชประวัติ

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๑๔

ประกอบด้วย คำให้การชาวอังวะ คำให้การพระมหาโค มหากฤษ

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๑๕

ประกอบด้วย เรื่องเมืองพัทลุง

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๑๖

ประกอบด้วย พงศาวดารเมืองพระตะบอง

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๑๗

ประกอบด้วย ตำนานเลียบ่อนเบี้ยและเลียบวย

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๑๘

ประกอบด้วย แปลรายงานการค้าขายในกรุงสยาม ประวัติเจ้าพระยาวิชัยนทร์

เรื่องทูตานุทูตออกไปฝรั่งเศส พ.ศ. ๒๒๓๑

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๑๙

ประกอบด้วย จดหมายเหตุหอศาสตราคม จดหมายเหตุเสด็จหัวากอ จดหมายเหตุของเซอร์ แฮร์รี
ออกด เจ้าเมืองสิงคโปร์

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๒๐

ประกอบด้วย จดหมายเหตุเรื่องพระราชไมตรีระหว่างไทยกับญี่ปุ่นสมัยกรุงศรีอยุธยา

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๒๑

ประกอบด้วย จดหมายเหตุเจรจาความเมืองระหว่างไทยกับพม่า

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๒๒

ประกอบด้วย พงศาวดารเมืองหัวพันห้าทั้งหก

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๒๓

ประกอบด้วย ตำนานการเกณฑ์ทหาร กับตำนานกรมทหารราบที่ ๔

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๒๔

ประกอบด้วย จดหมายเหตุกองทัพปราบฮ่อ

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๒๕

ประกอบด้วย ตำนานสถานที่และวัดต่างๆ ที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ทรงสร้าง

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๒๖

ประกอบด้วย ตำนานวังเก่า

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๒๗

ประกอบด้วย เรื่องสัมพันธไมตรีระหว่างไทยกับฝรั่งเศสสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๒๘

ประกอบด้วย พงศาวดารญวน ประวัติพระนาปีมะหะหมัด

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๒๙

ประกอบด้วย อธิบายเรื่องราวทูตไทยไปยุโรป จดหมายเหตุของหม่อมราชวงศ์ถนัดศรีนาค เรื่องราชทูตไทยไปอังกฤษในรัชกาลที่ ๔

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๓๐

ประกอบด้วย จดหมายเหตุของพระณรงควิชาติ เรื่องราชทูตไทยไปฝรั่งเศสในรัชกาลที่ ๔

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๓๑

ประกอบด้วย จดหมายเหตุเรื่องมิชชันนารีอเมริกันเข้ามาประเทศสยาม

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๓๒

ประกอบด้วย อธิบายเรื่องเบื้องต้นที่ไทยจะเป็นไมตรีกับฝรั่งเศส ตอนที่ ๑

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๓๓

ประกอบด้วย บรูพภาคพระธรรมเทศนา เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว
พ.ศ. ๒๔๓๑

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๓๔

ประกอบด้วย หนังสือสัญญาค้าขายระหว่างประเทศสยามกับฝรั่งเศส ในแผ่นดินสมเด็จพระ
นารายณ์มหาราช

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๓๕

ประกอบด้วย จดหมายเหตุของคณะบาทหลวงฝรั่งเศส ซึ่งเข้ามาตั้งแต่ครั้งแผ่นดินสมเด็จพระ
นารายณ์มหาราช ภาคที่ ๒

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๓๖

ประกอบด้วย จดหมายเหตุของคณะบาทหลวงฝรั่งเศส ซึ่งเข้ามาตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยา ตอน
แผ่นดินพระเพทราชา ภาคที่ ๓

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๓๗

ประกอบด้วย จดหมายเหตุของคณะบาทหลวงฝรั่งเศส ซึ่งเข้ามาตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยา ตอน แผ่นดินพระเจ้าเสือและแผ่นดินพระเจ้าท้ายสระ ภาคที่ ๔

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๓๘

ประกอบด้วย จดหมายเหตุของคณะบาทหลวงฝรั่งเศส ซึ่งเข้ามาตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยา ตอน แผ่นดินพระเจ้าบรมโกศ ภาคที่ ๕

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๓๙

ประกอบด้วย จดหมายเหตุของคณะบาทหลวงฝรั่งเศส ซึ่งเข้ามาตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยา ตอน แผ่นดินพระเจ้าเอกทัศ และครั้งกรุงธนบุรีและกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น ภาคที่ ๖

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๔๐

ประกอบด้วย เรื่องจดหมายเหตุของพ่อค้าฝรั่งเศส ซึ่งเข้ามาตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยา ตอนแผ่นดิน สมเด็จพระนารายณ์มหาราช ภาคที่ ๑

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๔๑

ประกอบด้วย เรื่องจดหมายเหตุของพ่อค้าฝรั่งเศส ซึ่งเข้ามาตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยา ตอนแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ภาคที่ ๒

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๔๒

ประกอบด้วย เรื่องจดหมายเหตุของพ่อค้าฝรั่งเศส ซึ่งเข้ามาตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยา ตอนแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ภาคที่ ๓

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๔๓

ประกอบด้วย เรื่องจดหมายเหตุของพ่อค้าฝรั่งเศส ซึ่งเข้ามาตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยา ตอนแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ภาคที่ ๔

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๔๔

ประกอบด้วย จดหมายเหตุของพ่อค้าฝรั่งเศส ซึ่งเข้ามาตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยา ตอนแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ภาคที่ ๕

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๔๕

ประกอบด้วย รวมเรื่องจดหมายเหตุเรือทูตไทยไปประเทศอังกฤษเมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๐

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๔๖

ประกอบด้วย เรื่องจดหมายเหตุของพ่อค้าฝรั่งเศส ซึ่งเข้ามาตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยา ตอนแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ภาคที่ ๖

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๔๗

ประกอบด้วย จดหมายเหตุของคณะพ่อค้าฝรั่งเศส ซึ่งเข้ามาตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยา ตอนแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ภาค ๗

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๔๘

ประกอบด้วย จดหมายเหตุของมองซิเออร์เซเบเรต์ ราชทูตฝรั่งเศสซึ่งเข้ามาเจริญทางพระราชไมตรี ครั้งแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ตอนที่ ๒

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๔๙

ประกอบด้วย จดหมายเหตุของมองซิเออร์เซเบเรต์ ราชทูตฝรั่งเศสซึ่งเข้ามาเจริญทางพระราชไมตรีในกรุงสยาม ครั้งแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ตอนที่ ๓

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๕๐

ประกอบด้วย ตำนานเมืองระนอง

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๕๑

ประกอบด้วย จดหมายเหตุเมื่อพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวสวรรคต

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๕๒

ประกอบด้วย จดหมายเหตุเมื่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวสวรรคต

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๕๓

ประกอบด้วย พงศาวดารเมืองสงขลา พงศาวดารเมืองนครศรีธรรมราช พงศาวดารเมืองพัทลุง

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๕๔

ประกอบด้วย พงศาวดารและโบราณวัตถุสถานในเกาะชวา พระบรมราชาธิบายในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวคราวเสด็จประพาสชวา พ.ศ. ๒๔๓๙

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๕๕

ประกอบด้วย เรื่องอังกฤษเข้ามาทำสนธิสัญญากับไทย

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๕๖

ประกอบด้วย เรื่องเหตุการณ์เมืองเขมร ตอนเสร็จสงครามไทยกับญวน

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๕๗

ประกอบด้วย เรื่องโกษาปานไปฝรั่งเศส ภาคที่ ๑

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๕๘

ประกอบด้วย เรื่องโกษาปานไปฝรั่งเศส ภาคที่ ๒

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๕๙

ประกอบด้วย เรื่องโกษาปานไปฝรั่งเศส ภาคที่ ๓

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๖๐

ประกอบด้วย เรื่องโกษาปานไปฝรั่งเศส ภาคที่ ๔

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๖๑

ประกอบด้วย เรื่องพงศาวดารเมืองเชียงแสน ตำนานสิงหนวัติกุมาร

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๖๒

ประกอบด้วย เรื่องทูตฝรั่งเศสมายัรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๑ - ๔

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๖๓

ประกอบด้วย เรื่องกรุงเก่า

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๖๔

ประกอบด้วย พงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับพันจันทนุมาศ (เจิม)

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๖๕

ประกอบด้วย พระราชพงศาวดารกรุงธนบุรี ฉบับพันจันทนุมาศ (เจิม)

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๖๖

ประกอบด้วย จดหมายเหตุรายวันทัฬหีภัยกรุงธนบุรี คราวปราบเมืองพุทไธมาศและเขมร พ.ศ. ๒๓๑๔ จุลยุทธการวงศ์ (ตอนต้น) เรื่องพระร่วงสุโขทัย เทศนาจุลยุทธการวงศ์

ประชุมพงศาวดารภาคที่ ๖๗

ประกอบด้วย เล่าเรื่องไปชวครั้งที่ ๓ จดหมายเหตุเกี่ยวกับเขมรและญวนในรัชกาลที่ ๓ ตอนที่ ๑

ประชุมพงศาวดารภาคที่ ๖๘

ประกอบด้วย จดหมายเหตุเกี่ยวกับเขมรและญวนในรัชกาลที่ ๓ ตอนที่ ๒

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๖๙

ประกอบด้วย เรื่องเกี่ยวกับกรุงเก่าตอนที่ ๑

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๗๐

ประกอบด้วย เรื่องเมืองนครจำปาศักดิ์

ประชุมพงศาวดารภาคที่ ๗๑

ประกอบด้วย พงศาวดารเมืองละแวก เรื่องเจ้าปทุมสุริยวงศ์ เรื่องราวเมืองเขมรอย่างย่อ ราชพงศาวดารญวน

ประชุมพงศาวดารภาคที่ ๗๒

ประกอบด้วย ตำนานเมืองสุวรรณโคฒคำ

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๗๓

ประกอบด้วย ทำเนียบข้าราชการเมืองนครศรีธรรมราชพร้อมศักดินา สมัยรัชกาลที่ ๒

ประชุมพงศาวดารภาคที่ ๗๔

ประกอบด้วย เรื่องกรมหลวงประจักษ์ศิลปาคมเสด็จไปจัดราชการหัวเมืองลาวพวน

ประชุมพงศาวดารภาคที่ ๗๕

ประกอบด้วย ปราบเงี้ยว ตอน ๑

ประชุมพงศาวดารภาค ๗๖

ประกอบด้วย จดหมายเหตุของโยส เซาเติน พ่อค้าชาวฮอลันดาในสมัยพระเจ้าทรงธรรมและพระเจ้าปราสาททอง

ประชุมพงศาวดารภาคที่ ๗๗

ประกอบด้วย ประวัติศาสตร์ยูนนานและทางไมตรีกับจีน

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๗๘

ประกอบด้วย ปราบเงี้ยว ตอนที่ ๒

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๗๙

ประกอบด้วย จดหมายเหตุวันวลิต (ฉบับสมบูรณ์)

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๘๐

ประกอบด้วย จดหมายเหตุฟอร์บัง

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๘๑

ประกอบด้วย จดหมายเหตุเรื่องการจลาจลเมื่อปลายแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๘๒

ประกอบด้วย พระราชพงศาวดารกรุงสยามจากต้นฉบับของบริติช มิวเซียม กรุงลอนดอน

๔. สาเหตุที่ต้องตรวจสอบชำระประชุมพงศาวดาร

ประชุมพงศาวดารทั้ง ๘๒ ภาคนั้น ในการจัดพิมพ์แต่ละครั้งเป็นการรวมเรื่องพงศาวดารที่เห็นว่าพอจะพิมพ์ได้เป็นหนึ่งเล่มเข้าด้วยกัน เนื่องจากเนื้อหาในพงศาวดารบางเรื่องไม่ยาวพอที่จะพิมพ์เป็นเล่มได้ ดังนั้น ลักษณะของประชุมพงศาวดารภาคต่างๆ บางภาค จึงมีลักษณะ ดังนี้

เนื้อหาไม่มีเอกภาพ เนื่องจากการจัดพิมพ์โดยรวมเรื่องหลายเรื่องเข้าด้วยกัน และอาจเป็นไปตามประสงค์ของผู้ออกทุนในการจัดพิมพ์ครั้งนั้นๆ

เนื้อหาในประชุมพงศาวดารแต่ละภาคมีความยาวไม่เท่ากัน ซึ่งเกิดจากประสงค์ของผู้จัดพิมพ์ดังกล่าวแล้ว และเนื้อหาของพงศาวดารเองก็มีความสั้นยาวต่างกัน พงศาวดารบางภาคอาจมีหลายเรื่อง บางภาคอาจมีเรื่องหนึ่งเรื่องใดเพียงเรื่องเดียว

การจัดพิมพ์บางครั้งเป็นการเร่งด่วนเพื่อจ่ายแจกในโอกาสต่างๆ จึงมิได้มีการตรวจสอบตรวจทานในการจัดพิมพ์ เนื้อหา และรายละเอียดบางประการให้แน่ชัด

พงศาวดารบางเรื่อง เป็นการแปลจากภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาจีน อังกฤษ ฝรั่งเศส ในการแปล ผู้แปลได้เลือกแปลเฉพาะบางตอนที่เห็นว่าสำคัญ ตามความถนัด ความรู้ และเหตุการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมในเวลานั้น เนื้อหาในบางตอนของพงศาวดารที่แปลมาจากภาษาต่างประเทศจึงขาดตกบกพร่องไป

จากการจัดแบ่งเนื้อหาของประชุมพงศาวดารทั้ง ๘๒ ภาค เป็นหมวดหมู่ดังกล่าว สามารถกำหนดเนื้อหาในการตรวจสอบชำระประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก ได้เป็นจำนวน ๒๒ เล่ม ตามเนื้อหาที่มีความสัมพันธ์กันดังนี้

๑) ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๑

ว่าด้วย เรื่อง พงศาวดารเหนือ พงศาวดารอยุธยา และจดหมายเหตุชาวต่างประเทศเกี่ยวกับอยุธยา

๒) ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๒

ว่าด้วย เรื่อง พงศาวดารกรุงสยาม ฉบับบริติชมิวเซียม กรุงลอนดอน เนื้อหาเกี่ยวกับพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา

๓) ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๓

ว่าด้วย ศิลปจารึกสมัยสุโขทัย พงศาวดารกรุงศรีอยุธยา พงศาวดารกรุงธนบุรี

- ๔) ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๔
ว่าด้วย เรื่อง ดำนันทวังหน้า จดหมายเหตุพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวสวรรคต
เรื่องสุริยุปราคา พระราชประวัติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
- ๕) ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๕
ว่าด้วย เรื่องกรุงศรีอยุธยา สถานที่ต่างๆ ที่พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสร้าง
เมืองที่ตั้งในรัชกาลที่ ๔ พระเจดีย์ วิหารที่ทรงสถาปนาในรัชกาลที่ ๔
- ๖) ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๖
ว่าด้วย พงศาวดารหัวเมืองภาคใต้
- ๗) ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๗
ว่าด้วย พงศาวดารหัวเมืองภาคเหนือ
- ๘) ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๘
ว่าด้วย พงศาวดารหัวเมืองภาคเหนือ
- ๙) ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๙
ว่าด้วย พงศาวดารหัวเมืองในภาคอีสาน และหัวเมืองลาว
- ๑๐) ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๑๐
ว่าด้วย พงศาวดารพม่า และเรื่องเมืองเชียงใหม่
- ๑๑) ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๑๑
ว่าด้วย การสงครามระหว่างไทยกับพม่า
- ๑๒) ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๑๒
ว่าด้วย เขมร และญวน
- ๑๓) ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๑๓
ว่าด้วย ประเทศจีน
- ๑๔) ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๑๔
ว่าด้วย ญี่ปุ่น และชาว
- ๑๕) ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๑๕
ว่าด้วย อังกฤษที่เข้ามาในสมัยรัตนโกสินทร์
- ๑๖) ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๑๖
ว่าด้วย ความสัมพันธ์ของไทยกับสหรัฐอเมริกา

- ๑๗) ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๑๗
ว่าด้วย จดหมายเหตุผลาฐเบร์
- ๑๘) ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๑๘
ว่าด้วย เรื่อง คณะพ่อค้าชาวฝรั่งเศสที่เข้ามาติดต่อการค้าในสมัยอยุธยา
- ๑๙) ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๑๙
ว่าด้วย คณะบาทหลวงฝรั่งเศสที่เข้ามาในสมัยอยุธยาและต้นสมัยรัตนโกสินทร์
- ๒๐) ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๒๐
ว่าด้วย เรื่อง โกศापानไปฝรั่งเศส
- ๒๑) ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๒๑
ว่าด้วย ราชทูตฝรั่งเศสที่เข้ามาเจริญสัมพันธไมตรีในสมัยอยุธยา
- ๒๒) ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๒๒
ว่าด้วย เรื่อง เหตุการณ์สมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช

๕. ความรู้ที่ต้องใช้ในการตรวจสอบชำระ

ในการตรวจสอบชำระประชุมพงศาวดาร ผู้ที่จะดำเนินการควรจะต้องมีความรู้ต่าง ๆ ในเรื่องต่อไปนี้ เพื่อให้การตรวจสอบชำระเป็นไปอย่างถูกต้องตามกระบวนการทางประวัติศาสตร์

๕.๑ ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ (ทั้งประวัติศาสตร์ไทย ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น และประวัติศาสตร์ต่างประเทศ) เป็นความรู้ที่จำเป็นสำหรับการตรวจสอบชำระ

๕.๒ ความรู้ด้านสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง

- ประวัติศาสตร์ศิลปะ
- โบราณคดี
- มานุษยวิทยา
- สังคมวิทยา
- ภูมิศาสตร์

๕.๓ ความรู้ด้านภาษา

- ภาษาศาสตร์
- ภาษาต่างประเทศ (เช่น อังกฤษ ฝรั่งเศส ฯลฯ)
- ภาษาโบราณ

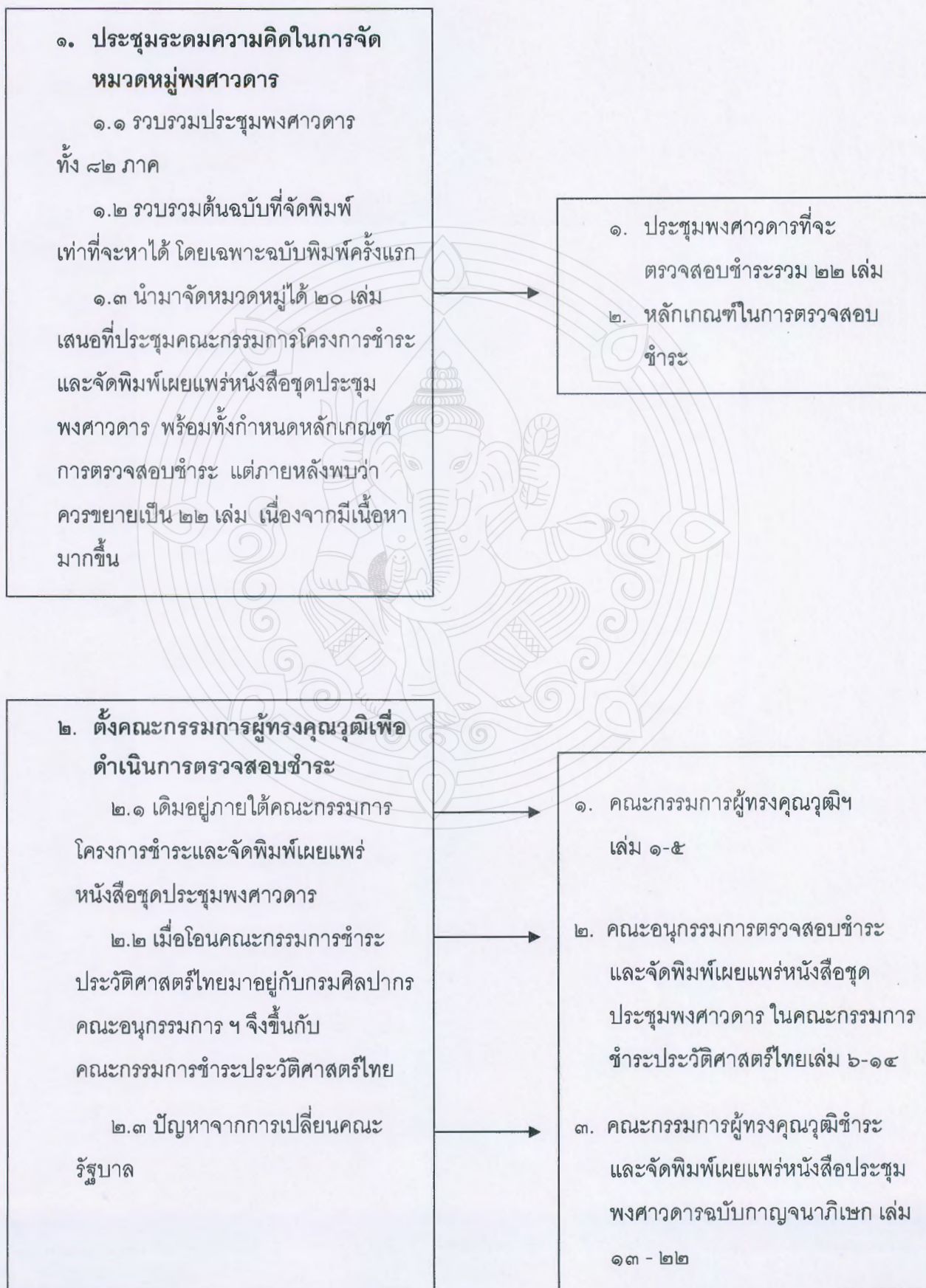
ความรู้ด้านภาษานี้จะช่วยให้ในการศึกษาและเปรียบเทียบกับต้นฉบับ หรือเอกสารชั้นต้นที่เป็นภาษาโบราณ หรือภาษาต่างประเทศ

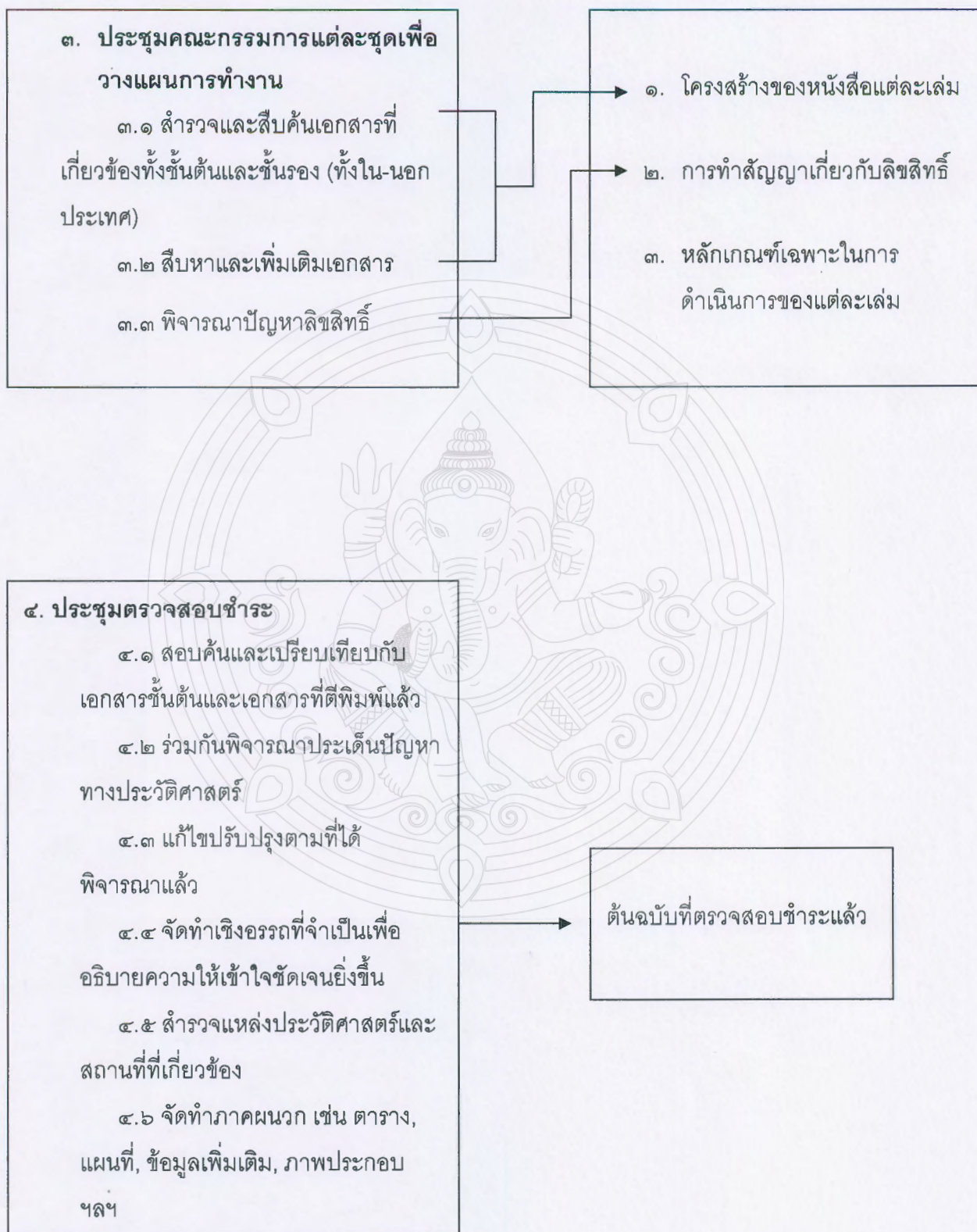
๖. คุณสมบัติของบุคลากร

ต้องเป็นผู้มีความรู้ด้านประวัติศาสตร์เป็นหลัก และมีผู้ทรงคุณวุฒิทางสาขาวิชาแขนงต่างๆ ในข้อ ๕ มาร่วมด้วยในการตรวจสอบชำระ

กระบวนการตรวจสอบชำระประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก

๕. จัดทำต้นฉบับ

๕.๑ รวบรวมต้นฉบับที่

ตรวจสอบชำระแล้วมาจัดรูปเล่ม
โดยมีภาพประกอบ แผนที่ ตาราง
ภาคผนวก ฯลฯ

๕.๒ นำเสนอที่ประชุม

คณะกรรมการชำระประวัติศาสตร์
ไทย เมื่อครั้งยังเป็นคณะอนุ
กรรมการในคณะกรรมการฯ
ดังกล่าว (เล่ม ๖ – ๑๒)

ต้นฉบับที่สมบูรณ์พร้อมจัดพิมพ์

๖. จัดพิมพ์

๖.๑ สรรหาโรงพิมพ์ที่มี

ศักยภาพ (เช่น ผู้มีประสบการณ์
เกี่ยวกับการพิมพ์อักษรโบราณ, แผนที่,
แผ่นผัง, เชิงอรรถ, ภาพประกอบ
ฯลฯ)

๖.๒ ควบคุมการจัดพิมพ์ (เช่น

พิสูจน์อักษร, ศิลปกรรมฯลฯ)

หนังสือประชุมพงศาวดาร
ฉบับกาญจนาภิเษก

๗. เผยแพร่

๗.๑ หนังสือ/ซีดีรอม

๗.๒ จัดเสวนาทางวิชาการ

๗.๓ เผยแพร่ในเว็บไซต์ของ
กรมศิลปากร

๗.๔ เผยแพร่ทางรายการวิทยุ
“ที่นี่มีเรื่องราว” ของกรม

ประชาสัมพันธ์ เวลา ๒๐.๓๐ -
๒๑.๐๐ น. คลื่น F.M. 92.5 และ
A.M. 891

๗.๕ บทความเรื่อง
เกร็ดความรู้จากการตรวจสอบชำระ
ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนา
ภิเชก ลงพิมพ์ในนิตยสารกรม
ศิลปากร และจัดพิมพ์รวมเล่ม

๑. ประชาชนได้ความรู้เรื่อง
ประชุมพงศาวดารจาก
เอกสาร, สื่อ และกิจกรรม
๒. ประชาชนสามารถแสดง
ความคิดเห็นผ่านทาง
แบบสอบถามและสื่อ
ต่างๆ

กระบวนการตรวจสอบชำระประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก

๑ ประชุมระดมความคิดในการจัดหมวดหมู่ประชุมพงศาวดาร

- ๑.๑ รวบรวมประชุมพงศาวดารทั้ง ๘๒ ภาค ดังรายละเอียดในภาคผนวก
- ๑.๒ สืบค้นและรวบรวมต้นฉบับประชุมพงศาวดารที่จัดพิมพ์แล้วทุกภาค เท่าที่จะหาได้ โดยเฉพาะฉบับพิมพ์ครั้งแรก ถ้าหาไม่ได้ จะต้องหาฉบับที่เก่าที่สุด หรือสมุดไทยที่คัดลอกมาเปรียบเทียบกัน
- ๑.๓ นำต้นฉบับทั้งหมดมาจัดหมวดหมู่ได้ ๒๐ เล่ม โดยแบ่งกลุ่มตามเนื้อหา ได้แก่

กลุ่มที่ ๑ การเมืองการปกครอง

กลุ่มที่ ๒ ตำนานเรื่องเล่า ฯลฯ

๒.๑ บุคคล

๒.๒ สิ่งของ

๒.๓ สถานที่

กลุ่มที่ ๓ หัวเมือง

๓.๑ ฝ่ายใต้

๓.๒ ฝ่ายเหนือ

กลุ่มที่ ๔ สัมพันธภาพระหว่างประเทศ

๔.๑ พม่า

๔.๒ เขมรและญวน

๔.๓ จีน

๔.๔ ญี่ปุ่น

๔.๕ ขวา

๔.๖ ฝรั่งเศส

๔.๗ อังกฤษ

๔.๘ สหรัฐอเมริกา

๑. ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๑

๑) จัดหมายเหตุโหร (ในปฐม) (ภาค ๘)

๒) จดหมายเหตุโทรของจมนั่งกังคิลปี (ภาค ๘)

- พ.ศ. ๒๓๙๙ - ๒๔๓๒

๓) พงศาวดารเหนือ (ภาค ๑)

- ก่อนกรุงศรีอยุธยา

๔) จุลยุทธการวงศ์ ความเรียง (ตอนต้น) (ภาค ๖๖)

- พระร่วงสุโขทัยถึงพระเจ้าอู่ทองกรุงศรีอยุธยา

๕) เรื่องพระร่วงสุโขทัย (ภาค ๖๖)

- คล้ายจุลยุทธการวงศ์ ความเรียง (ตอนต้น) แทรกอยู่ในคำให้การกรุงเก่า

๖) เทศนาจุลยุทธการวงศ์ (ภาค ๖๖)

- สมัยอยุธยาถึงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๓

๗) พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยาฉบับหลวงประเสริฐ (ภาค ๑)

- กรุงศรีอยุธยาถึงสมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

๘) จดหมายเหตุของโยส เซาเติน (ภาค ๗๖)

- รัชสมัยสมเด็จพระเจ้าทรงธรรม - สมเด็จพระเจ้าปราสาททอง

๙) จดหมายเหตุวันวลิต (ฉบับสมบูรณ) (ภาค ๗๙)

- ปลายรัชสมัยสมเด็จพระเจ้าทรงธรรม - สมเด็จพระเจ้าปราสาททอง

๑๐) เพลงยาวพยากรณ์กรุงศรีอยุธยา (ภาค ๖๓)

๒. ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๒

๑) พระราชพงศาวดารกรุงสยาม จากต้นฉบับของบริติชมิวเซียมกรุงลอนดอน (ภาค ๘๒ ฉบับพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๓๗)

๓. ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๓

๑) พงศาวดารกรุงศรีอยุธยา (ฉบับจุลศักราช ๑๑๓๖) (ภาค ๔)

- สมัยสมเด็จพระมหาจักรพรรดิตอนปลาย

๒) พระราชพงศาวดารกรุงเก่า ฉบับพระจักรพรรดิพงษ์เจ้ากรม (ขาด) (ภาค ๘)

๓) พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับพันจันทนุมาศ (เจิม) (ภาค ๖๔)

๔) พระราชพงศาวดารกรุงธนบุรี ฉบับพันจันทนุมาศ (เจิม) (ภาค ๖๕)

๕) อธิบายและแปลศิลาจารึกหลัก (ภาค ๑)

- ศิลาจารึกสุโขทัยที่ ๑

-- สมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช

- ศิลาจารึกสุโขทัยที่ ๒

-- สมัยพระมหาธรรมราชาที่ ๑ ลิไทย

- ศิลาจารึกสุโขทัยที่ ๓

-- สมัยพระมหาธรรมราชาที่ ๑ ลิไทย

- ศิลาจารึกวัดจุฬามณี

-- สมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ

๔. ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๔

๑) ว่าด้วยเรื่องแก้คดีพระเจ้าปราสาททอง (ภาค ๖๓)

๒) ปฐมวงศ์ ฉบับพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๔ (ภาค ๘)

๓) ตำนานวังหน้า (ภาค ๑๓)

- สมัยอยุธยา - รัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๕

๔) เทศนาบวรราชประวัติ (ภาค ๑๓)

- รัชกาลที่ ๑ - ๕

๕) บัญชีพระนามพระโอรสธิดา ในกรมพระราชวังบวรฯ ในรัชกาลที่ ๑ - ๕ (ภาค ๑๓)

๖) บุรพภาคพระธรรมเทศนา เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าฯ (ภาค ๓๓)

๗) จดหมายเหตุเมื่อพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวสวรรคต (ภาค ๕๑)

๘) จดหมายเหตุหอศาสตราคม (ภาค ๑๙)

- ราชกิจในรัชกาลที่ ๔

๙) จดหมายเหตุเสด็จหัวากอ (ภาค ๑๙)

๑๐) จดหมายเหตุเมื่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวสวรรคต (ภาค ๕๒)

๑๑) จดหมายเหตุของเซอร์ แฮร์รี ออด (ภาค ๑๙)

๑๒) ประวัติเรื่องพระนามมะหะหมัด (ภาค ๒๘)

๑๓) คำให้การเฒ่าสา เรื่องหนังสือ (ภาค ๗๒)

- รัชกาลที่ ๒ โปรดให้จดคำให้การเฒ่าสามีหนังสือว่าเป็นของพระเจ้าเอกทัศ

๑๔) ตำนานพระโกศและบาฏฐีพระนามที่ได้ทรงพระโกศทองใหญ่ พระโกศทองน้อย พระโกศทองเล็ก และพระโกศทองรองทอง ตั้งแต่รัชกาลที่ ๑ - ๖ (ภาค ๘)

๑๕) ตำนานการเลียบบ่อนเบี้ยและเลียบหอย (ภาค ๑๗)

๕. ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๕

๑) ตำนานกรุงเก่า (ภาค ๖๓)

๒) พรรณนาภูมิสถานพระนครศรีอยุธยา (ภาค ๖๓)

๓) เรื่องเกี่ยวกับกรุงเก่า ตอนที่ ๑ (ภาค ๖๙)

๔) คำให้การขุนโชนเรื่องพระพุทธรูป (ภาค ๗)

- รัชกาลที่ ๑ โปรดให้ถามคำให้การจากขุนโชนเป็นเรื่องสมัยกรุงเก่า

๕) ตำนานการเกณฑ์ทหารกับตำนานกรมทหารราบที่ ๕ (ภาค ๒๓)

๖) เรื่องตำนานสถานที่และวัตถุต่าง ๆ ที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงสร้าง (ภาค ๒๕)

๗) เรื่องตำนานวังเก่า (ภาค ๒๖)

๖. ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๖

๑) พงศาวดารเมืองนครศรีธรรมราช (ภาค ๕๓)

- สมัยธนบุรีถึงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๒

๒) เรื่องตั้งเจ้าพระยานครศรีธรรมราช (ภาค ๒)

- สมัยอยุธยาถึงรัตนโกสินทร์

๓) เรื่องทำเนียบข้าราชการนครศรีธรรมราช (ภาค ๗๓)

๔) พงศาวดารเมืองกลาง (ภาค ๒)

- รัชกาลที่ ๕

๕) พงศาวดารเมืองไทรบุรี (ภาค ๒)

- ถึงรัชกาลที่ ๕

- ๖) พงศาวดารเมืองตรังگانู (ภาค ๒)
- ถึงรัชกาลที่ ๔
- ๗) พงศาวดารเมืองกลันตัน (ภาค ๒)
- สมัยรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๑ ถึงรัชกาลที่ ๕
- ๘) พงศาวดารเมืองปัตตานี (ภาค ๓)
- ถึงรัชกาลที่ ๔
- ๙) พงศาวดารเมืองสงขลา (ภาค ๕๓)
- ตั้งแต่เสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ ๒ ถึงสมัยรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๔
- ๑๐) พงศาวดารเมืองสงขลา (ภาค ๓)
- กล่าวถึงพงศาวดารตระกูล ณ สงขลา
- ๑๑) พงศาวดารเมืองพัทลุง (ภาค ๑๕)
- สมัยดีกดำบรรพ์ ถึง พ.ศ. ๒๔๗๕
- ๑๒) พงศาวดารเมืองพัทลุง (ภาค ๕๓)
- สมัยอยุธยาถึงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๔
- ๑๓) เรื่องตำนานเมืองระนอง (ภาค ๕๐)
๗. ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๗
- ๑) ตำนานเมืองสุวรรณโคฒคำ (ภาค ๗๒)
- ๒) พงศาวดารเมืองเชียงใหม่ (ภาค ๖๑)
- เมืองเงินยางเชียงใหม่ และตำนานสิงหนวัติกุมาร
- ๓) พงศาวดารโยนก (ภาค ๕)
- ๔) พงศาวดารเมืองเชียงใหม่ (ภาค ๓)
- ๕) เรื่องราชวงศ์ปกรณ พงศาวดารลานนาไทย และพงศาวดารเมืองน่าน (ภาค ๑๐)
๘. ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๘
- ๑) เรื่องกรมหลวงประจักษ์ศิลปาคมเสด็จไปราชการ ณ หัวเมืองลาวพวน (ภาค ๗๔)
- พ.ศ. ๒๔๓๔ - ๒๔๓๗

- ๒) จดหมายเหตุปราบเงี้ยว (ภาค ๗๕)
- พ.ศ. ๒๔๔๕
- ๓) ปราบเงี้ยวตอนที่ ๒ (ภาค ๗๘)
- ต่อจากภาคที่ ๗๕
- ๔) พงศาวดารเมืองเชียงรุ่ง (ภาค ๙)
- ๕) พงศาวดารเมืองเชียงแขง (ภาค ๙)
- พวกเขิน
- ๖) พงศาวดารเมืองไล (ภาค ๙)
- แคว้นสิบสองจุไทย
- ๗) พงศาวดารเมืองแฉก (ภาค ๙)
- แคว้นสิบสองจุไทย
- ๘) เรื่องพงศาวดารเมืองหัวพันห้าทั้งหก (ภาค ๒๒)
- ๙) จดหมายเหตุกองทัพปราบฮ่อ (ภาค ๒๔)
- พ.ศ. ๒๔๑๘ - ๒๔๒๘
๙. ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๙
- ๑) พงศาวดารล้านช้าง (ภาค ๑)
- สร้างเมืองล้านช้างถึงเสียหลวงพระบาง (ราว พ.ศ. ๒๓๓๔)
- ๒) พงศาวดารล้านช้าง (ภาค ๑๑)
- เก็บความจากฉบับลงพิมพ์ในภาคที่ ๑๑ ถึงสมัยรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๔
- ๓) พงศาวดารเมืองหลวงพระบาง (ภาค ๕)
- สร้างพระบางถึงสมัยรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๔
- ๔) เรื่องเมืองนครจำปาศักดิ์ (ภาค ๗๐)
- ๕) พงศาวดารหัวเมืองมณฑลอีสาน (ภาค ๔)
๑๐. ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๑๐
- ๑) พงศาวดารพม่าสมัย (ภาค ๑)

๒) คำให้การชาวอังวะ (ภาค ๑๔)

- ตรงกับสมัยรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๑

๓) คำให้การพระมหาโค มหากฤษ (ภาค ๑๔)

- สมัยปลายอยุธยาถึงรัชกาลที่ ๒ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

๔) คำให้การนายจาด เรื่องเหตุการณ์ในเมืองพม่า เมื่อพระเจ้ามินดงทิวงคต (ภาค ๗)

- ตรงกับสมัยรัชกาลที่ ๕ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

๕) จดหมายเหตุเรื่องเจรจาคความเมืองระหว่างไทยกับพม่า (ภาค ๒๑)

- รัชกาลที่ ๑ - ๔

๑๑. ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๑๑ (พม่า)

ไทยรบพม่า (ภาค ๖)

๑๒. ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๑๒ (เขมร, ญวน)

๑) เรื่องพระเจ้าปทุมสุริยวงศ์ (ภาค ๗๑)

๒) พงศาวดารเขมร (ภาค ๑)

- รัชกาลที่ ๔ โปรดให้แปล

๓) พงศาวดารเมืองละแวก (ภาค ๔)

- รัชกาลที่ ๑ โปรดให้แปล

๔) พงศาวดารเมืองละแวก (ภาค ๗๑)

- แปลในรัชกาลที่ ๑ ว่าด้วยพระราชพิธีในเขมร พ.ศ. ๑๑๑๔ - ๒๑๖๑

๕) เรื่องราวของเขมรอย่างย่อ (ภาค ๗๑)

- พ.ศ. ๒๓๒๕ - ๒๔๐๖

๖) พงศาวดารเมืองพระตะบอง (ภาค ๑๖)

๗) ราชพงศาวดารญวน (ภาค ๗๑)

- เป็นฉบับเดิมของภาค ๒๘

๘) พงศาวดารญวน (ภาค ๒๘)

๙) จดหมายเหตุเกี่ยวกับเขมรและญวนในรัชกาลที่ ๓ ตอนที่ ๑ - ๒ (ภาค ๖๗ - ๖๘)

- ๑๐) ว่าด้วยเหตุการณ์เมืองเขมรตอนเสรีสงครามไทยญวน (ภาค ๕๖)
- รัชกาลที่ ๓

๑๓. ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๑๓ (จีน, ญี่ปุ่น, ชาว)

- ๑) ประวัติศาสตร์ยูนนานและทางไมตรีกับจีน (ภาค ๗๗)
- แปลจากต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส
- ๒) จดหมายเหตุจีนว่าด้วยกรุงสยามแต่โบราณ (ภาค ๕)
- พ่อขุนรามคำแหงมหาราช ถึงสมัยอยุธยา (แปลจากต้นฉบับภาษาจีน)
- ๓) จดหมายเหตุเรื่องพระราชไมตรีระหว่างไทยกับญี่ปุ่นสมัยกรุงศรีอยุธยา (ภาค ๒๐)
- แปลจากภาษาอังกฤษของ Satow
- ๔) พงศาวดารและโบราณวัตถุสถานในเกาะชวา (ภาค ๕๔)
- ๕) เล่าเรื่องไปชวา ครั้งที่ ๓ (ภาค ๖๗)
- ปี พ.ศ. ๒๔๔๔ และมีพงศาวดารชวา
- ๖) คำให้การจีนกักรื่องเมืองบาหลี่ (ภาค ๗)
- เมืองบาหลี่สมัยรัชกาลที่ ๓ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

๑๔. ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๑๔ (ฝรั่งเศส)

- ๑) อธิบายเรื่องเบื้องต้นที่ไทยจะเป็นไมตรีกับฝรั่งเศส ตอนที่ ๑ (ภาค ๓๒) (แปลจากภาษาฝรั่งเศส)
- ๒) พงศาวดารเรื่องฝรั่งเศสกับไทย (ภาค ๒๗)
- สมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช (แปลจากภาษาฝรั่งเศส)
- ๓) จดหมายเหตุของชาวฝรั่งเศส เลอ ซิ วารีเอร์ เดอเซามองต์ (ภาค ๑๒)
- พ.ศ. ๒๒๒๙ สมัยสมเด็จพระนารายณ์ฯ
- ๔) เรื่องจดหมายเหตุของพ่อค้าฝรั่งเศส ที่เข้ามาตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยา ตอนแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ภาคที่ ๑ (ภาค ๔๐)
- ๕) เรื่องจดหมายเหตุของพ่อค้าฝรั่งเศส ที่เข้ามาตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยา ตอนแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ภาคที่ ๒ (ภาค ๔๑)

- ๖) เรื่องจดหมายเหตุของพ่อค้าฝรั่งเศส ซึ่งเข้ามาตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยา ตอนแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ภาคที่ ๓ (ภาค ๔๒)
- ๗) เรื่องจดหมายเหตุของพ่อค้าฝรั่งเศส ซึ่งเข้ามาตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยา ตอนแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ภาคที่ ๔ (ภาค ๔๓)

๑๕. ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๑๕ (ฝรั่งเศส)

- ๑) เรื่องจดหมายเหตุของพ่อค้าฝรั่งเศส ซึ่งเข้ามาตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยา ตอนแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ภาคที่ ๕ (ภาค ๔๔)
- ๒) เรื่องจดหมายเหตุของพ่อค้าฝรั่งเศส ซึ่งเข้ามาตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยา ตอนแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ภาคที่ ๖ (ภาค ๔๖)
- ๓) เรื่องจดหมายเหตุของพ่อค้าฝรั่งเศส ซึ่งเข้ามาตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยา ตอนแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ภาคที่ ๗ (ภาค ๔๗)
- ๔) จดหมายเหตุของมองซิเออร์เซเบเรต์ ราชทูตฝรั่งเศสซึ่งเข้ามาเจริญทางพระราชไมตรีครั้งแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ตอนที่ ๑ (ภาค ๔๗)
- ๕) จดหมายเหตุของมองซิเออร์เซเบเรต์ ราชทูตฝรั่งเศสซึ่งเข้ามาเจริญทางพระราชไมตรีครั้งแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ตอนที่ ๒ (ภาค ๔๘) - ต่อจากภาคที่ ๔๗ เหตุการณ์ พ.ศ.๒๒๓๐ - ๒๒๓๑
- ๖) จดหมายเหตุของมองซิเออร์เซเบเรต์ ราชทูตฝรั่งเศสซึ่งเข้ามาเจริญทางพระราชไมตรีครั้งแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ตอนที่ ๓ (ภาค ๔๙)

๑๖. ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๑๖ (ฝรั่งเศส)

- ๑) โกษาปานไปฝรั่งเศส ภาคที่ ๑ (ภาค ๕๗) (แปลจากต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส)
- ๒) โกษาปานไปฝรั่งเศส ภาคที่ ๒ (ภาค ๕๘) (แปลจากต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส)
- ๓) โกษาปานไปฝรั่งเศส ภาคที่ ๓ (ภาค ๕๙) (แปลจากต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส)
- ๔) โกษาปานไปฝรั่งเศส ภาคที่ ๔ (ภาค ๖๐) (แปลจากต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส)
- ๕) เรื่องทูตานุทูตของสมเด็จพระนารายณ์มหาราชออกไปฝรั่งเศสเป็นครั้งสุดท้าย เมื่อ พ.ศ.๒๒๓๑ (ภาค ๑๘) (แปลจากต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส)

๑๗. ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๑๗ (ฝรั่งเศส)

๑) จดหมายเหตุฟอร์บิง (ภาค ๘๐)

- สมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช (แปลจากต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส)

๒) จดหมายเหตุเรื่องการจลาจลเมื่อปลายแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช (ภาค ๘๑) (แปลจากต้นฉบับภาษาอังกฤษ)

๓) ประวัติเจ้าพระยาวิชัยนทร์ (ภาค ๑๘) (แปลจำนวนเดียวกับเรื่องที่ ๒๑)

๔) ว่าด้วยหนังสือสัญญาค้าขายระหว่างประเทศสยามกับประเทศฝรั่งเศสในแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช (ภาค ๓๔)

๕) รายงานการค้าขายในกรุงสยาม ครั้งแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช (ภาค ๑๘) (สันนิษฐานว่า แปลจากภาษาอังกฤษ รายงานของยอร์ชไวท์)

๑๘. ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๑๘ (ฝรั่งเศส)

๑) จดหมายเหตุของคณะบาดหลวงฝรั่งเศส ซึ่งเข้ามาตั้งแต่ครั้งแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ภาคที่ ๒ (ภาค ๓๕)

๒) จดหมายเหตุของคณะบาดหลวงฝรั่งเศส ซึ่งเข้ามาตั้งแต่ครั้งแผ่นดินสมเด็จพระเพทราชา ภาคที่ ๓ (ภาค ๓๖)

๓) จดหมายเหตุของคณะบาดหลวงฝรั่งเศส ซึ่งเข้ามาตั้งแต่ครั้งแผ่นดินสมเด็จพระเจ้าเสือและพระเจ้าท้ายสระ ภาคที่ ๔ (ภาค ๓๗)

๔) จดหมายเหตุของคณะบาดหลวงฝรั่งเศส ซึ่งเข้ามาตั้งแต่ครั้งแผ่นดินสมเด็จพระเจ้าบรมโกศ ภาคที่ ๕ (ภาค ๓๘)

๕) จดหมายเหตุของคณะบาดหลวงฝรั่งเศส ซึ่งเข้ามาตั้งแต่ครั้งแผ่นดินสมเด็จพระเจ้าเอกทัศ และครั้งกรุงธนบุรีและกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น ภาคที่ ๖ (ภาค ๓๙)

๑๙. ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๑๙

๑) เรื่องทูตฝรั่งเศสสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ (ภาค ๖๒)

- รัชกาลที่ ๑ - ๔

๒) จดหมายเหตุของพระณรงควิชิต (จอห์น บุนนาค) เรื่อง ราชทูตไทยไปประเทศฝรั่งเศส ในรัชกาลที่ ๔ พ.ศ. ๒๔๐๔ (ภาค ๓๐)

๒๐. ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๒๐ (อังกฤษ, สหรัฐอเมริกา)

อังกฤษ

๑) ว่าด้วยอังกฤษเข้ามาทำสัญญากับไทย (ภาค ๕๕)

- รัชกาลที่ ๒

๒) อธิบายเรื่องราวทูตไทยไปยุโรปของพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ กับจดหมายเหตุของหม่อมราโชทัย (ม.ร.ว.กระต่าย) เรื่อง ราชทูตไทยไปอังกฤษในรัชกาลที่ ๔ เมื่อปีมะเส็ง พ.ศ.๒๔๐๐ (ภาค ๒๙)

๓) รวมจดหมายเหตุเรื่องทูตไทยไปประเทศอังกฤษ เมื่อ พ.ศ.๒๔๐๐ เรื่อง Siamese and English Records of the Siamese Embassy to England in 1838 – 1857) (ภาค ๔๕) (แปลจากภาษาอังกฤษ)

สหรัฐอเมริกา

๑) จดหมายเหตุของหมอบรัดเล (ภาค ๑๒)

- พ.ศ.๒๓๗๑ – ๒๔๑๕

๒) จดหมายเหตุเรื่องมิชชันนารีอเมริกันเข้ามาประเทศสยาม (ภาค ๓๑)

- พ.ศ.๒๓๗๑ (แปลจากภาษาอังกฤษของหมอบรัดเล)

เมื่อรวบรวมแล้วจึงนำเสนอที่ประชุมกรรมการโครงการชำระและจัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือชุดประชุมพงศาวดาร พร้อมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์การตรวจสอบชำระ แต่ภายหลังได้พบว่ามีเนื้อหาสาระเพิ่มขึ้น จึงปรับปรุงและขยายเป็น ๒๒ เล่ม

ผลที่ได้จากการดำเนินงานในข้อ ๑

๑. ประชุมพงศาวดารที่จะตรวจสอบชำระ จำนวน ๒๒ เล่ม ดังนี้

๑) ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๑

ว่าด้วยเรื่องพงศาวดารเหนือ พงศาวดารอยุธยา และจดหมายเหตุชาวต่างประเทศเกี่ยวกับอยุธยา

๒) ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๒

ว่าด้วยเรื่องพงศาวดารกรุงสยาม ฉบับบริติชมิวเซียม กรุงลอนดอน เนื้อหาเกี่ยวกับพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา

๓) ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๓

ว่าด้วยศิลาจารึกสมัยสุโขทัย พงศาวดารกรุงศรีอยุธยา พงศาวดารกรุงธนบุรี

๕) ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๔

ว่าด้วยเรื่อง ตำนานวังหน้า จดหมายเหตุพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวสวรรคต
เรื่องสุริยุปราคา พระราชประวัติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

๕) ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๕

ว่าด้วยเรื่องกรุงศรีอยุธยา สถานที่ต่าง ๆ ที่พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสร้าง
เมืองที่ตั้งในรัชกาลที่ ๔ พระเจดีย์ วิหารที่ทรงสถาปนาในรัชกาลที่ ๔

๖) ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๖

ว่าด้วยพงศาวดารหัวเมืองภาคใต้

๗) ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๗

ว่าด้วยพงศาวดารหัวเมืองภาคเหนือ

๘) ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๘

ว่าด้วยพงศาวดารหัวเมืองภาคเหนือ

๙) ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๙

ว่าด้วยพงศาวดารหัวเมืองในภาคอีสาน และหัวเมืองลาว

๑๐) ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๑๐

ว่าด้วยพงศาวดารพม่า และเรื่องเมืองเชียงใหม่

๑๑) ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๑๑

ว่าด้วยการสงครามระหว่างไทยกับพม่า

๑๒) ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๑๒

ว่าด้วยเขมร และญวน

๑๓) ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๑๓

ว่าด้วยประเทศจีน

๑๔) ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๑๔

ว่าด้วยญี่ปุ่น และชวา

๑๕) ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๑๕

ว่าด้วยอังกฤษที่เข้ามาในสมัยรัตนโกสินทร์

๑๖) ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๑๖

ว่าด้วยความสัมพันธ์ของไทยกับสหรัฐอเมริกา

๑๗) ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๑๗

ว่าด้วยจดหมายเหตุลาลูแบร์

๑๘) ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๑๘

ว่าด้วยเรื่องคณะพ่อค้าชาวฝรั่งเศสที่เข้ามาติดต่อกับการค้าในสมัยอยุธยา

๑๙) ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๑๙

ว่าด้วยคณะบาทหลวงฝรั่งเศสที่เข้ามาในสมัยอยุธยาและต้นสมัยรัตนโกสินทร์

๒๐) ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๒๐

ว่าด้วยเรื่องโกศปาณไปฝรั่งเศส

๒๑) ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๒๑

ว่าด้วยราชทูตฝรั่งเศสที่เข้ามาเจริญสัมพันธไมตรีในสมัยอยุธยา

๒๒) ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๒๒

ว่าด้วยเรื่องเหตุการณ์สมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช

๒. หลักเกณฑ์ในการตรวจสอบชำระ

- ๑) ตรวจสอบเทียบกับต้นฉบับตัวเขียน หากไม่มีก็เทียบกับฉบับพิมพ์ครั้งแรกสุดที่เหลืออยู่ เพื่อชำระให้ตรงตามต้นฉบับเดิมที่สุด
- ๒) หากต้นฉบับเดิมไม่สมบูรณ์ และได้มีการค้นพบฉบับที่สมบูรณ์หรือพบส่วนที่ขาดหายไป เห็นสมควรนำมาชำระรวมกันได้
- ๓) ตัวสะกดการันต์เห็นสมควรปริวรรตให้เป็นภาษาปัจจุบัน เช่น ไชยชนะ ปริวรรตเป็น ชัยชนะ แต่ชื่อเฉพาะ เช่น เรือศรีสมรรถไชย สมควรคงไว้ตามเดิม
- ๔) จัดทำเชิงอรรถอธิบายความในส่วนที่มีการเปลี่ยนแปลง และขยายความในที่ที่พิจารณาเห็นสมควร
- ๕) พิจารณาจัดหาภาพประกอบตามความเหมาะสม

๒. ตั้งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อดำเนินการตรวจสอบชำระ (รายนามคณะกรรมการดูในภาคผนวก)

๒.๑ หลักเกณฑ์ในการแต่งตั้งคณะกรรมการฯ

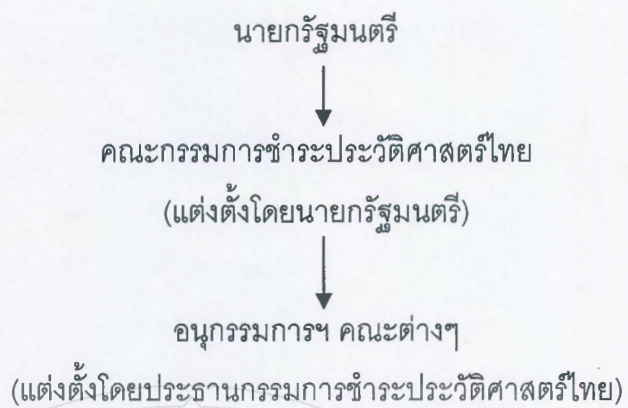
๑. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจะเป็นบุคคลภายในหน่วยงาน (กรมศิลปากร) หรือนอกหน่วยงานก็ได้ เช่น อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยต่าง ๆ บุคคลทั่วไปที่มีคุณสมบัติเหมาะสม เป็นต้น
๒. เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับเนื้อหาของเอกสารที่ต้องดำเนินการตรวจสอบชำระ นอกเหนือจากสาขาวิชาประวัติศาสตร์ซึ่งเป็นคุณสมบัติขั้นพื้นฐานแล้ว เช่น ถ้าต้องการตรวจสอบชำระเอกสารโดยเกี่ยวกับต้นฉบับภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาจีน ญี่ปุ่น หรือฝรั่งเศส ต้องสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญภาษานั้นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาโบราณ หรือถ้าเอกสารที่ต้องตรวจสอบชำระมีเนื้อหาเกี่ยวกับจารึก จะต้องสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในการอ่านจารึกสมัยต่างๆ เป็นต้น
๓. เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีผลงานปรากฏเป็นที่แพร่หลายและยอมรับมาเป็นระยะเวลานานพอสมควร ซึ่งผลงานอาจจะปรากฏในรูปแบบต่างๆ เช่น เป็นวิทยากรในการสัมมนาทางวิชาการ หรือมีผลงานทางวิชาการออกเผยแพร่สู่สาธารณชนตามสื่อต่างๆ

๒.๒ เนื่องจากมีการโอนคณะกรรมการชำระประวัติศาสตร์ไทยมาอยู่ในภารกิจของกรมศิลปากร คณะกรรมการฯ ในข้อ ๒.๑ จึงเปลี่ยนเป็นคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจชำระและเผยแพร่จัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือชุดประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๑๑ – ๑๔ ซึ่งแต่งตั้งโดยคณะกรรมการชำระประวัติศาสตร์ไทย

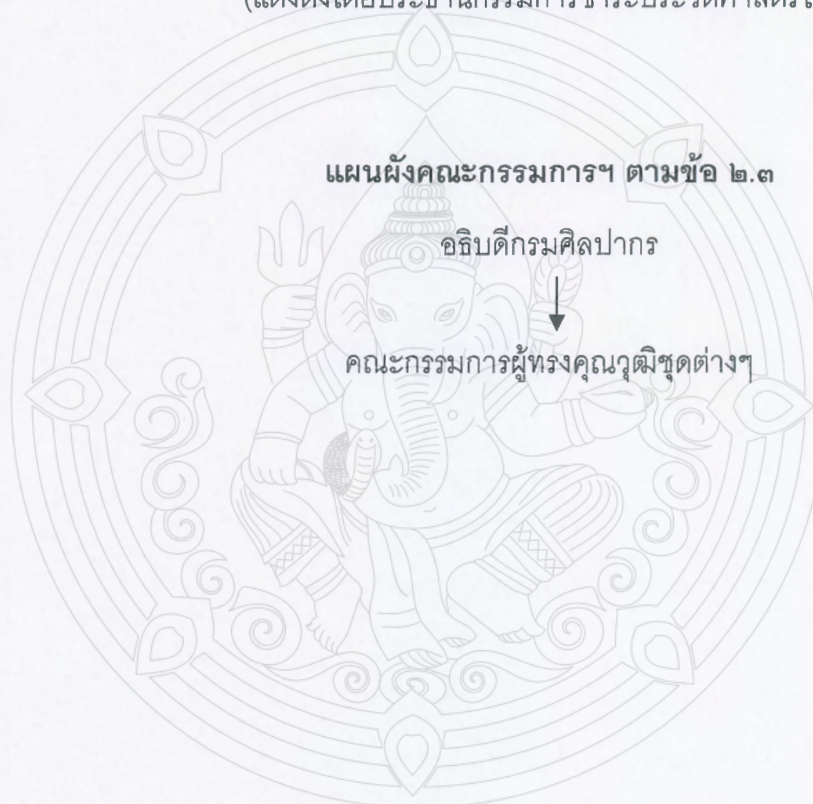
๒.๓ คณะกรรมการชำระประวัติศาสตร์ไทยแต่งตั้งโดยนายกรัฐมนตรี ดังนั้น เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงคณะรัฐบาล คณะกรรมการชำระประวัติศาสตร์ไทยจึงต้องยุบเลิกตามไปด้วย ซึ่งยังผลให้คณะอนุกรรมการทุกชุดภายใต้คณะกรรมการชำระประวัติศาสตร์ไทยต้องถูกยุบเช่นกัน ทำให้การทำงานต้องหยุดชะงักและล่าช้าไม่เป็นไปตามแผนการดำเนินงานที่วางไว้

กรมศิลปากรจึงได้หาหนทางแก้ไขปัญหานี้ด้วยการให้คณะอนุกรรมการฯ แต่งตั้งโดยกรมศิลปากรแทนนายกรัฐมนตรี และได้มีการปรับรูปแบบคณะอนุกรรมการฯ ใหม่ พร้อมทั้งเปลี่ยนชื่อเป็น “คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิชำระและจัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๑๓ – ๒๒”

แผนผังคณะกรรมการฯ ตามข้อ ๒.๒

แผนผังคณะกรรมการฯ ตามข้อ ๒.๓

ลำดับขั้นตอนการตรวจสอบชำระ

๑. สอบค้นเอกสารต้นฉบับจากแหล่งค้นคว้าต่างๆ พบเอกสารอยู่ในรูปแบบไมโครฟิล์ม เก็บรักษาอยู่ที่ห้องไมโครฟิล์ม ชั้น ๓ อาคารหอสมุดแห่งชาติ แต่ไมโครฟิล์มมีสภาพกรอบหักชำรุดมาก จนไม่สามารถจัดทำสำเนาได้
๒. ตรวจสอบแหล่งที่มาของไมโครฟิล์มที่ชำรุด พบว่า อ.ขจร สุขพานิช เป็นผู้ค้นพบเอกสารประวัติศาสตร์ชุดนี้จากบริติชมิวเซียม กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ และได้จัดทำสำเนาไมโครฟิล์มส่งให้หอสมุดแห่งชาติเป็นผู้เก็บรักษาและบริการประชาชน
๓. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการขอสำเนาเอกสารประวัติศาสตร์จากบริติชมิวเซียม กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ โดยลำดับดังนี้
 - จัดทำหน้าบันทึกนำเสนอเหตุผลและความจำเป็นในการขอสำเนาเอกสารให้ผู้อำนวยการกองวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ลงนามถึงอธิบดีกรมศิลปากร
 - จัดทำหนังสือนำเสนออธิบดีกรมศิลปากรลงนามถึงปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
 - จัดทำหนังสือนำเสนอปลัดกระทรวงศึกษาธิการลงนามถึงปลัดกระทรวงการต่างประเทศ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการติดต่อขอทำสำเนาเอกสารต้นฉบับจากบริติชมิวเซียม กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ
๔. ปลัดกระทรวงการต่างประเทศลงนามคำสั่งให้สถานทูตไทย ณ กรุงลอนดอน ติดต่อประสานกับบริติชมิวเซียม เพื่อตรวจสอบว่าปัจจุบันยังมีต้นฉบับเอกสารอยู่หรือไม่ และหากยังอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์สามารถจัดทำสำเนาไมโครฟิล์ม ต้องมีค่าใช้จ่ายเท่าไร
๕. เจ้าหน้าที่สถานทูตอังกฤษประสานงานแจ้งค่าใช้จ่ายในการทำสำเนาไมโครฟิล์มกลับมายังประเทศไทย โดยกรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบประสานมาที่กองวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร เพื่อแจ้งค่าใช้จ่ายโดยให้จัดเตรียมแลกเงินปอนด์ส่งไปให้กระทรวงการต่างประเทศ
๖. เจ้าหน้าที่สถานทูตอังกฤษสั่งจัดทำสำเนาไมโครฟิล์มและส่งกลับมายังประเทศไทย โดยกรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศเป็นผู้รับผิดชอบ
๗. เจ้าหน้าที่กรมสารนิเทศ ประสานงานติดต่อมายังกองวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ เพื่อให้เจ้าหน้าที่มารับมอบสำเนาไมโครฟิล์ม รวมเวลาในการติดต่อขอสำเนาเอกสารต้นฉบับประมาณ ๘ เดือน

๓.๒ สืบหาและเพิ่มเติมเอกสาร

นอกจากพงศาวดารที่กำหนดไว้เมื่อดำเนินการในแต่ละเล่มแล้ว คณะกรรมการจะสืบหาและสืบค้นเอกสารที่เกี่ยวข้อง และนำมาพิจารณาเพิ่มเติมในต้นฉบับหากเห็นสมควร

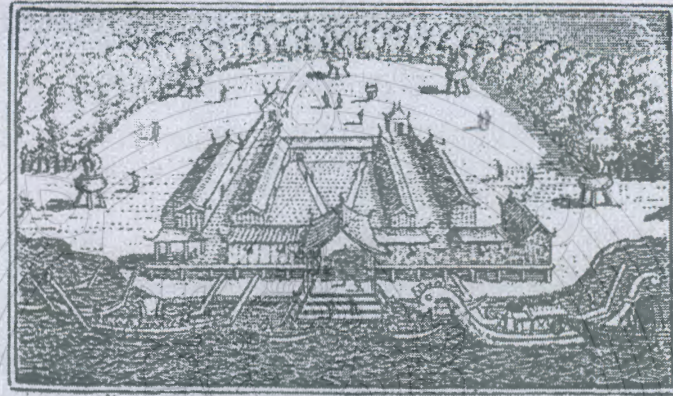
กรณีตัวอย่าง : คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิชำระและจัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๑๔

คณะกรรมการฯ ชุดนี้ดำเนินการตรวจสอบชำระเอกสารประวัติศาสตร์ไทยที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ของประเทศญี่ปุ่น และพบว่า มีเอกสารสำคัญที่ยังไม่ได้รับการแปลเป็นภาษาไทย คือเรื่อง “การค้าสำเภาจีนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (The Junk Trade from Southeast Asia)” คณะกรรมการฯ พิจารณาเห็นว่าเอกสารฉบับนี้มีเนื้อหาที่สำคัญเกี่ยวกับญี่ปุ่นที่ได้เดินทางมายังกรุงศรีอยุธยา ปัตตานี สงขลา และนครศรีธรรมราช หลัง พ.ศ.๒๒๓๑ เป็นต้นมา จัดเป็นเอกสารที่ทรงคุณค่ามาก เพราะเป็นข้อมูลที่แตกต่างไปจากรายงานเหตุการณ์ต่างๆ ในช่วงเวลาเดียวกัน เช่น รายงานของชาวฮอลันดาและชาวอังกฤษ รายงานนี้จะเน้นกล่าวถึงพื้นที่ที่มีการกล่าวถึงไม่มากนักในแหล่งข้อมูลของชาวยุโรป

เดิมเอกสารนี้เขียนเป็นภาษาญี่ปุ่น (The Tōsen Fusetsu – gaki 1674 – 1723) แต่มีผู้สนใจศึกษาเกี่ยวกับภูมิภาคตะวันออกเฉียงใต้จำนวนมากที่ไม่สามารถเข้าถึงเอกสารเหล่านี้ได้ ต่อมาจึงได้มีผู้แปลเป็นภาษาอังกฤษ โดยมี ดร.โยเนโอะ อิชิตชิ เป็นผู้ตรวจแก้ต้นฉบับ คณะกรรมการฯ เห็นความสำคัญและคุณค่าของเอกสารฉบับนี้ว่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการตรวจสอบชำระ จึงได้ติดต่อจ้างเหมาผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาแปลเป็นภาษาไทย คือ ดร.คารินา ชิตรวี จากคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทั้งนี้ โดยทำหนังสือขออนุญาตจาก ดร.อิชิตชิ ซึ่งเป็นผู้ตรวจแก้ต้นฉบับภาษาอังกฤษ

๓.๓ พิจารณาปัญหาลิขสิทธิ์

หากต้นฉบับที่จะใช้ตรวจสอบชำระเป็นงานมีลิขสิทธิ์ จะต้องติดต่อประสานงานกับเจ้าของลิขสิทธิ์เพื่อขออนุญาตก่อน เช่น เรื่องจดหมายเหตุผลาฐแบร์ ซึ่งแปลโดยนายสันต์ ท. โกมลบุตร แต่เนื่องจากผู้แปลได้ถึงแก่กรรมแล้ว ลิขสิทธิ์จึงตกเป็นของทายาท ผู้ดำเนินการต้องพยายามสืบหาทายาทที่แท้จริงเพื่อขออนุญาตตรวจสอบชำระ โดยใช้เวลานาน และการขออนุญาตต้องผ่านขั้นตอนต่างๆ ตามกฎหมาย

Maison faite exprès pour les Envoyez du Roy

เรือนรับรองหลังที่สร้างขึ้นเฉพาะอัครราชทูตผู้มาเฝ้าสมเด็จพระนารายณ์
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

แผนที่ประเทศสยาม

ขั้นตอนของการดำเนินการสืบหาทายาทของผู้แปล

๑. ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการฯ ได้ใช้เวลาในการสืบหาทายาทของผู้แปลซึ่งเกษียณอายุราชการแล้ว โดยติดต่อกับหน่วยงานที่เคยทำงานหรือติดต่อกับสถานที่ที่ผู้แปลเคยทำงานอยู่ เช่น สมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย
๒. เมื่อติดต่อทายาทผู้แปลได้แล้ว ได้ดำเนินการนัดหมายเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และทำความเข้าใจเพื่อขออนุญาตใช้ลิขสิทธิ์ในงานดังกล่าว การติดต่อนัดหมายต้องใช้เวลาเนื่องจากทายาทมีภารกิจส่วนตัว อีกทั้งต้องนัดหมายเวลาให้ตรงกันกับฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการ และกรรมการบางท่าน
๓. การนัดหมายฯ ต้องดำเนินการหลายครั้ง โดยเชิญประธานกรรมการและผู้เกี่ยวข้องบางท่านเข้าร่วมประชุมด้วย โดยเฉพาะฝ่ายกฎหมายของกรมศิลปากรเพื่อตกลงกันในเงื่อนไขต่างๆ

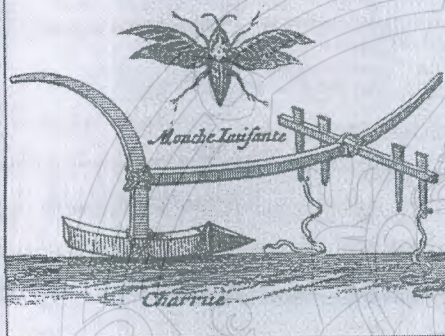
การดำเนินการในแง่กฎหมาย

๑. ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการฯ ตรวจสอบหรือกับนิติกรกรมศิลปากรก่อนที่จะดำเนินการติดต่อทายาท
๒. ประสานงานกับทายาทของผู้แปลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่แน่ชัดว่าผู้ใดเป็นทายาทที่แท้จริงตามกฎหมาย
๓. ประชุมร่วมกันระหว่างฝ่ายเลขานุการฯ ทายาทผู้แปล นิติกร และผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ เพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน
๔. นิติกรร่างสัญญาระหว่างกรมศิลปากรกับทายาทตามเงื่อนไขที่ตกลงกัน โดยให้สำนักงานอัยการสูงสุดตรวจร่างสัญญาเพื่อความถูกต้อง
๕. เชิญทายาทมาร่วมกันลงนามในสัญญาพร้อมกับผู้มีอำนาจของกรมศิลปากร

Vase dor de filigrance To 1. pag. 50.

Vase d'or à triple étage ou l'on portoit la lettre du Roy

(บน) ภาพต้นฉบับใช้เขียนพระราชนิพนธ์จากกรุงรัตนโกสินทร์
(ล่าง) หงษ์ทอง, ต้นไม้

To 1. pag. 73

Mandarin Siamois.

ขุนนางสยาม

ต้นทุเรียน

๔ ประชุมตรวจสอบชำระ

การประชุมตรวจสอบชำระ เป็นขั้นตอนสำคัญในการตรวจสอบชำระประชุมพงศาวดาร อันเป็นขั้นตอนที่จะทำให้ได้ต้นฉบับที่ตรวจสอบชำระแก้ไขจัดทำเชิงอรรถ ภาคผนวก ตาราง แผนที่ ภาพประกอบ สมบูรณ์พร้อมที่จะจัดพิมพ์เผยแพร่ มีขั้นตอนสำคัญ ดังนี้

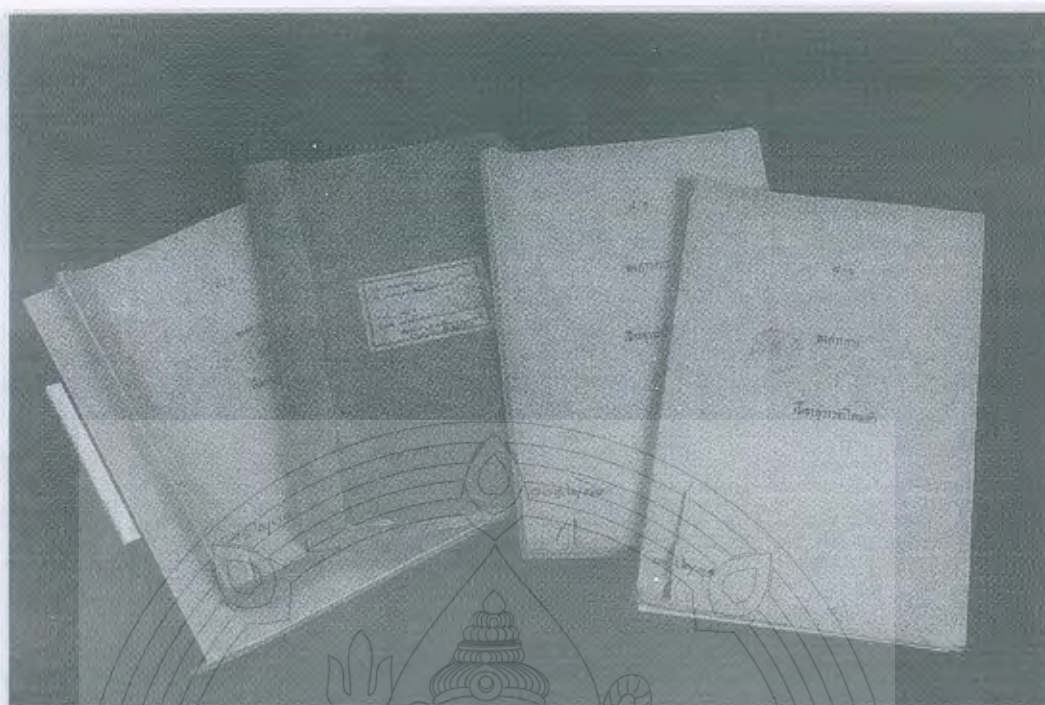
๔.๑ สอบค้นเปรียบเทียบเอกสารชั้นต้นและเอกสารที่ตีพิมพ์แล้ว

ในการตรวจสอบชำระประชุมพงศาวดารในแต่ละเรื่องจะต้องมีเอกสารประชุมพงศาวดาร ฉบับหนึ่งไว้สำหรับ ตรวจสอบ เปรียบเทียบกับเอกสารฉบับอื่น ณ ที่นี้จะเรียกว่าเอกสารตัวตั้ง ดังเช่น การตรวจสอบประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๖๔ พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยาฉบับพันจันทนุมาศ (เจิม) ได้ใช้ต้นฉบับที่จัดพิมพ์โดยองค์การคำครุสภา เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๒ เป็นเอกสารตัวตั้ง เมื่อได้เอกสารตัวตั้ง แล้วจึงดำเนินการตรวจสอบเปรียบเทียบกับเอกสารที่เก่าที่สุด ซึ่งอาจจะเป็นเอกสารชั้นต้นและเอกสารที่ตีพิมพ์แล้ว

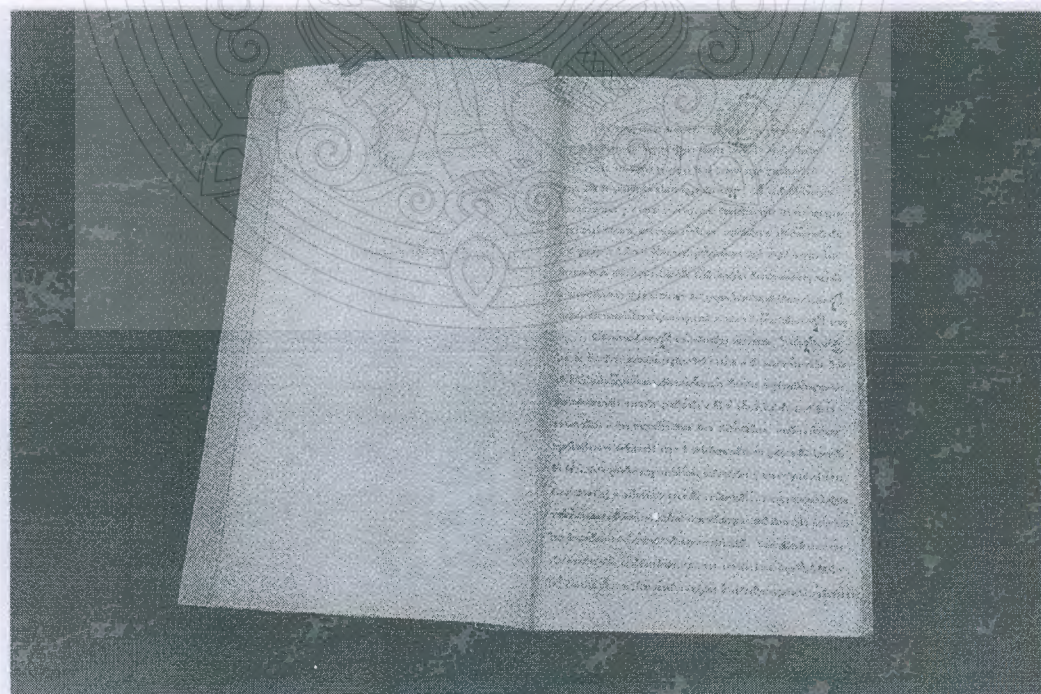
เอกสารชั้นต้นคือ เอกสารที่เป็นตัวเขียนอาจจะอยู่ในรูปแบบของสมุดไทย ใบลาน จารึก เป็นต้น หากไม่สามารถหาเอกสารชั้นต้นได้ ให้ใช้เอกสารที่ตีพิมพ์แล้วฉบับที่เก่าที่สุดในการตรวจสอบ เปรียบเทียบ หรืออาจจะต้องใช้เอกสารทั้งสองอย่างประกอบกัน

ดังเช่นการตรวจสอบชำระประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๖๔ พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับพันจันทนุมาศ (เจิม) นั้น จากการสอบค้นเอกสาร พบเอกสารชั้นต้นเป็นสมุดไทย ๑๑ เล่ม แต่ไม่ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด บางตอนที่ไม่มีเนื้อหาในสมุดไทย ต้องตรวจสอบกับเอกสารฉบับที่ตีพิมพ์แล้วที่เก่าที่สุดประกอบกันคือ ฉบับพิมพ์ พ.ศ. ๒๔๗๙

อนึ่งเอกสารชั้นต้นที่กล่าวถึง เช่น สมุดไทย ใบลาน นั้น แต่ละฉบับอาจมีหลายสำเนา เนื่องจากผู้จัดทำได้ให้เสมียนคัดลอกต้นฉบับไว้เพื่อศึกษาหลายฉบับ ดังนั้น การตรวจสอบต้องตรวจสอบกับเอกสารที่มีอยู่ทุกฉบับเพื่อความถูกต้อง และตัวเอกสารเองนั้น บางฉบับอาจลบเลือนหรือชำรุดในบางแห่ง การมีเอกสารหลายสำเนาจะช่วยให้การตรวจสอบสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

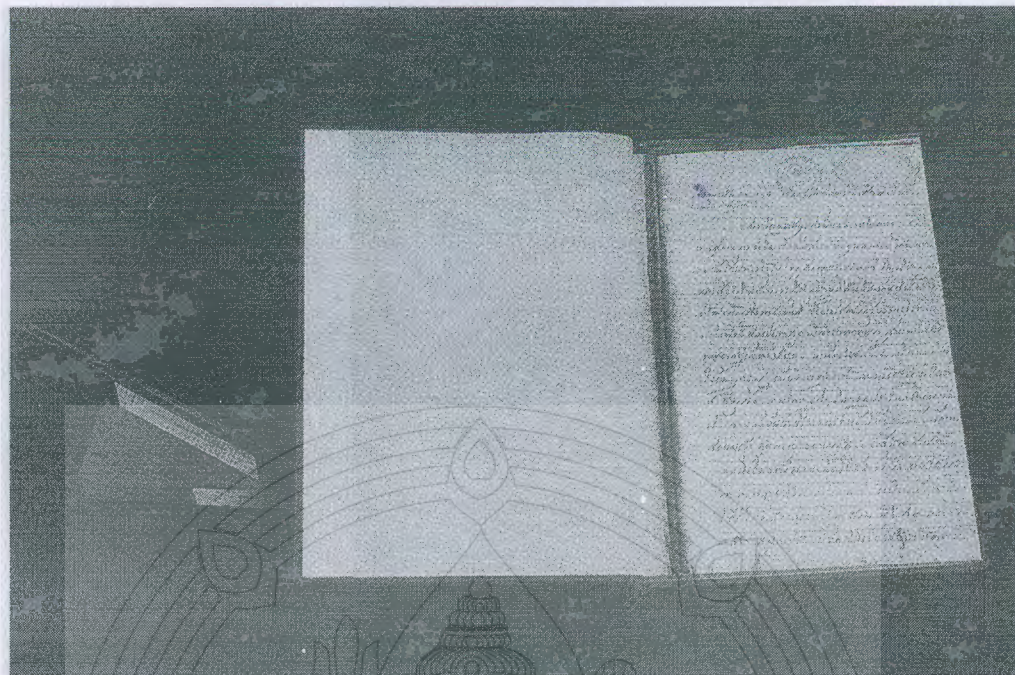

ตำนานเมืองสุวรรณโคฒาคำ (ฉบับกระตาดฝรั่ง)

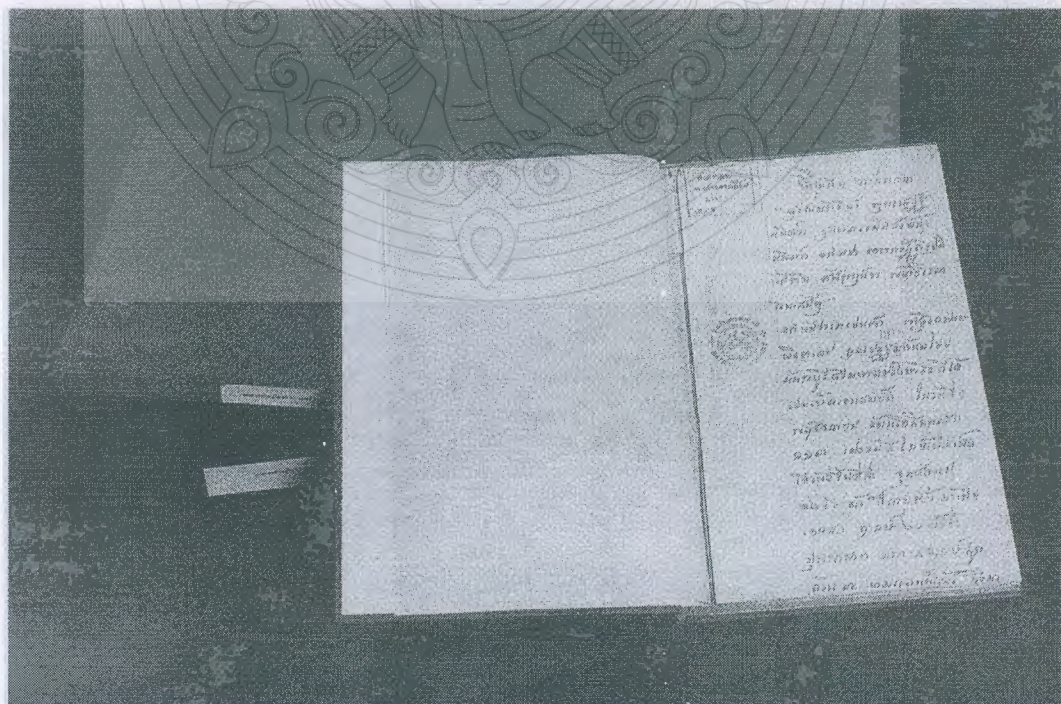
ตำนานเมืองสุวรรณโคฒาคำ (ฉบับกระตาดฝรั่ง)

เลขที่ ๐๐๑.๒/๓๑ (๘/๗)

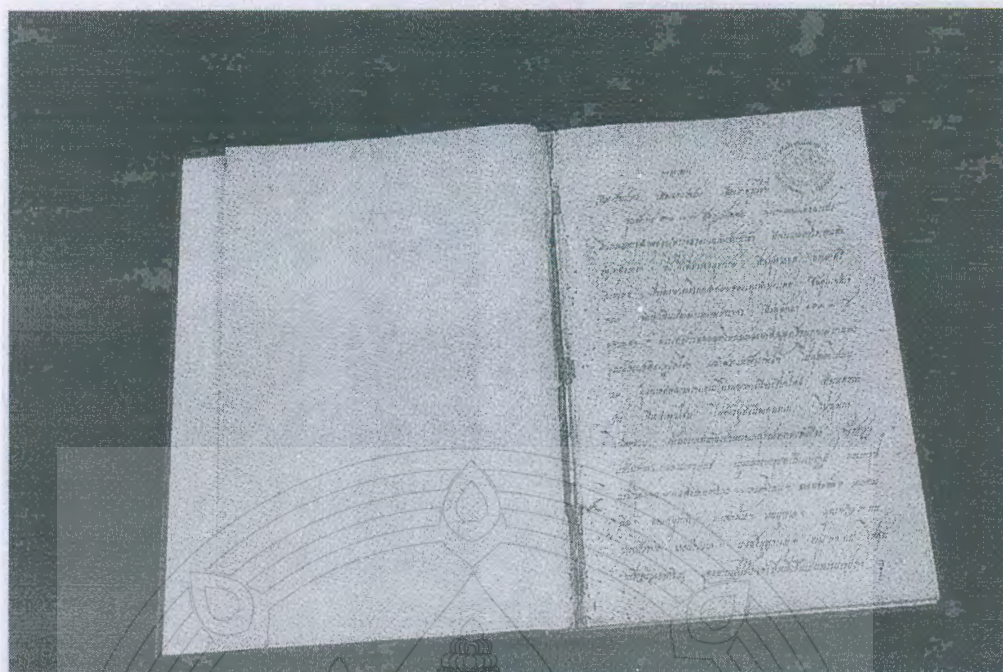
ราชวงศ์ปกรณ พงศาวดารเมืองน่าน (ฉบับกระดาดฝรั่ง)

เลขที่ ๐๐๑.๒/๒๙

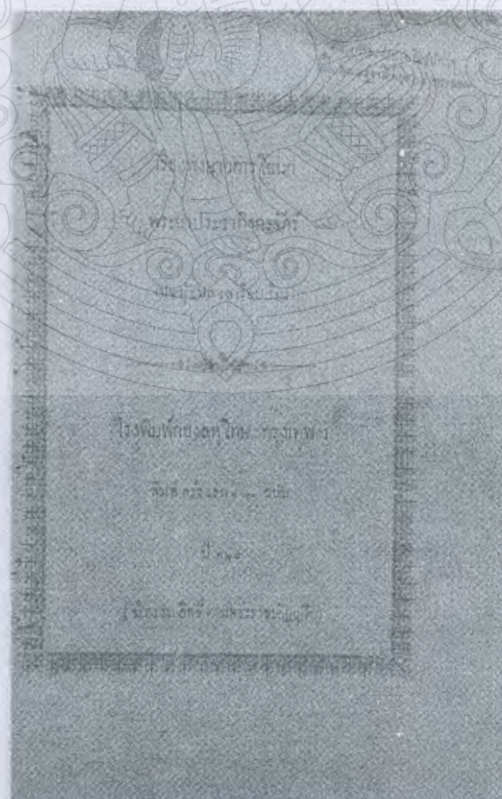

ราชวงศ์ปกรณ พงศาวดารเมืองน่าน (ฉบับกระดาดฝรั่ง)

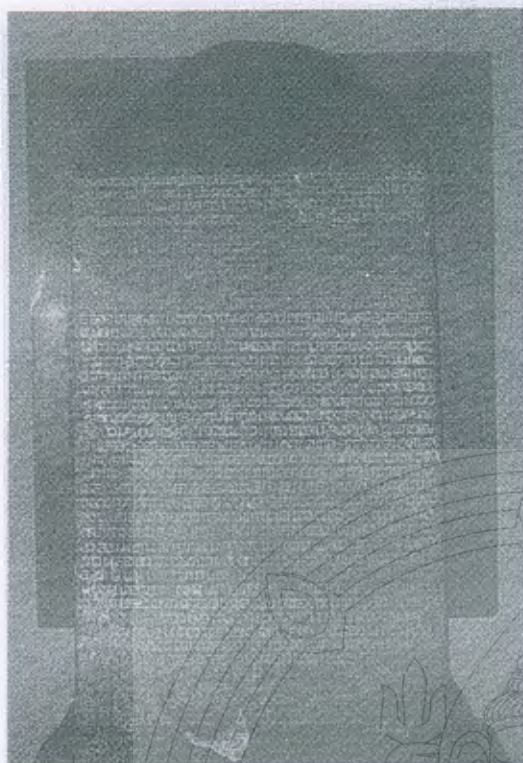
เลขที่ ๐๐๑.๒/๒๙ (๑๕/๖.)

พงศาวดารเมืองเชียงใหม่ ลำปาง ลำพูนไชย
เลขที่ ๐๐๑.๒/๖๖ (๑๖/ณ) กระดาษฝรั่ง

ต้นฉบับเอกสารโบราณ เรื่อง พงศาวดารเมืองเชียงใหม่ เล่ม ๑, เล่ม ๒
ประเภทหนังสือสมุดไทยดำ เส้นดินสอ

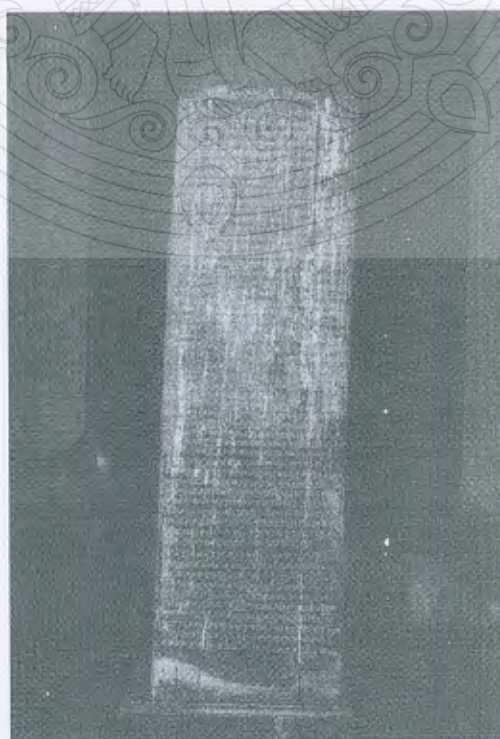
ศิลาจารึกพ้อขุนรามคำแหง

ด้านที่ ๑

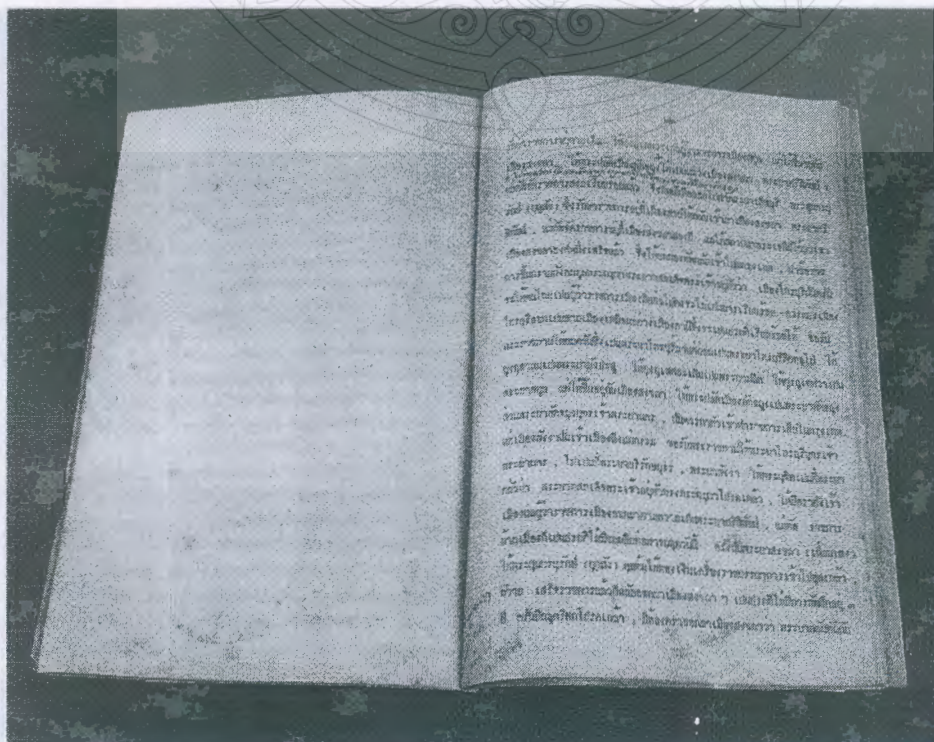
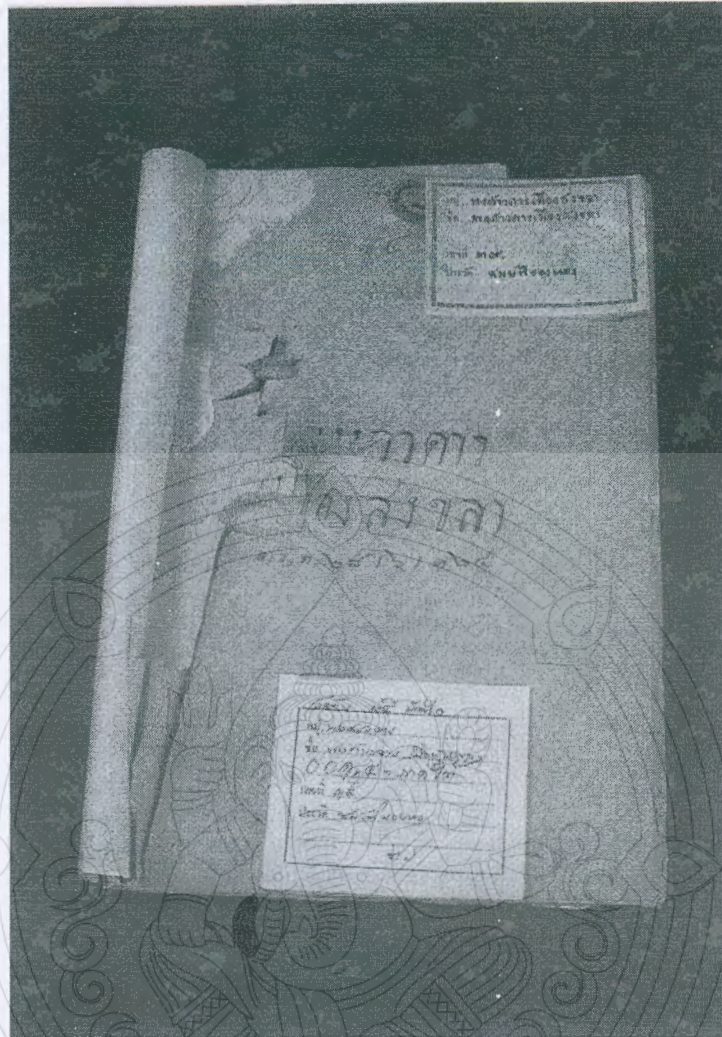

ศิลาจารึกนครชุม

ด้านที่ ๑

ศิลาจารึกวัดป่ามะม่วง ภาษาเขมร

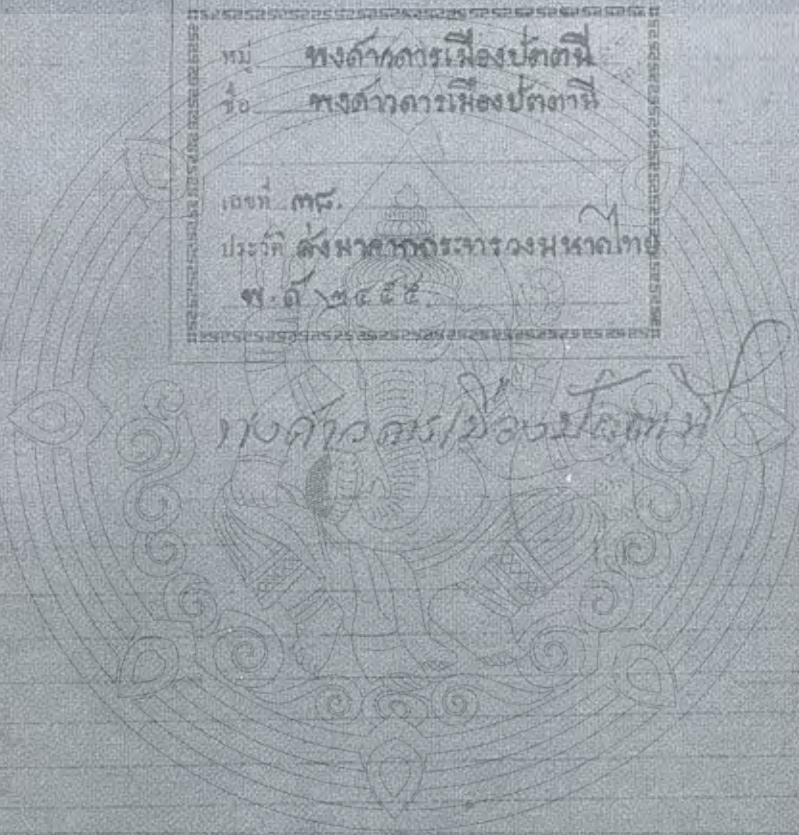

← ตัวอย่าง
ข้อความใน
พงศาวดาร
เมืองสงขลา

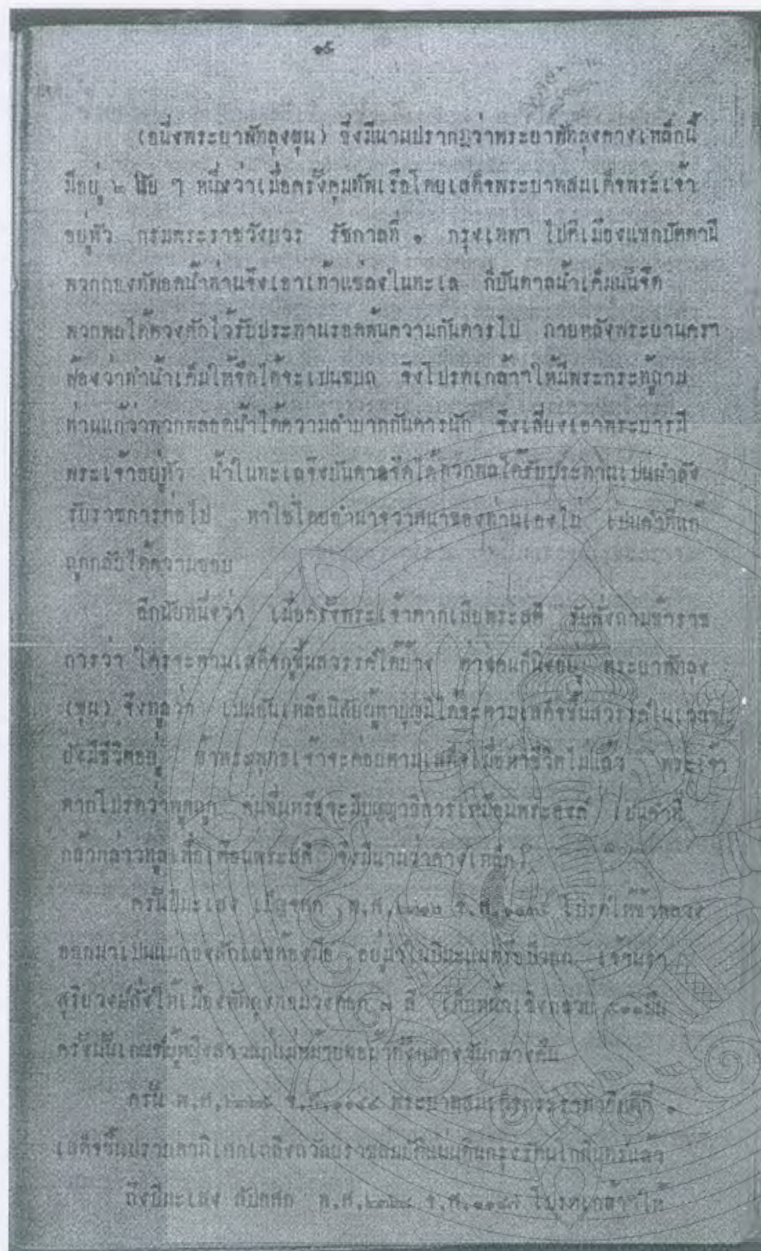
เลขที่ ๐๐๑.๔/๒

หมู่ ทงคำทกรเมืองปัตตานี
ชื่อ ทงคำทกรเมืองปัตตานี

เลขที่ ๓๕.
ประวัติ สังฆาทถารพารณนาถา
พ.ศ. ๒๕๕๕

เลขที่ ๓๕.๕/๒
หมู่ ทงคำทกร
ชื่อ ทงคำทกร เมืองปัตตานี
๐๐๑.๕ = ทงคำทกร
เลขที่ ๓๕.
ประวัติ สังฆาทถารพารณนาถา
พ.ศ. ๒๕๕๕
อ. ๖

← ตัวอย่างข้อความใน
พงศาวดารเมืองพัทลุง

๔.๒ ร่วมกันพิจารณาประเด็นปัญหาทางประวัติศาสตร์

เมื่อตรวจสอบเปรียบเทียบเอกสารตัวตั้งกับเอกสารที่นำมาตรวจสอบแล้ว จะเห็นข้อแตกต่างในประเด็นปัญหาต่าง ๆ แล้วจึงแก้ไขให้ถูกต้องตามเอกสารที่นำมาตรวจสอบ นั่นคือการชำระหมายถึงการแก้ไขข้อผิดพลาดที่อาจจะเกิดจากการจัดพิมพ์ การเพิ่มเติมข้อความเข้ามาในภายหลัง ซึ่งประเด็นปัญหาที่อาจจะมีข้อผิดพลาดที่ต้องแก้ไข ได้แก่

วัน เดือน ปี ที่เกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ อาจตรวจสอบความถูกต้องได้จากเครื่องมือที่มีอยู่ คือ ปฏิทิน ๑๐๐ ปี หรือ ปฏิทิน ๒๐๐ ปีได้ ซึ่งจะมีตารางเทียบวัน เดือน ปี ทั้งทางจันทรคติและสุริยคติไว้ให้สอบทาน ปฏิทินดังกล่าวเป็นเครื่องมือที่ได้รับการยอมรับว่า ถูกต้อง เชื่อถือได้

ในการลง วัน เดือน ปี ในเอกสารทางประวัติศาสตร์นั้น จะมีลักษณะเฉพาะต่างจากเอกสารอื่น ๆ เช่น ^{๑๒} สัปตศก จ.ศ.๑๑๒๗ อ่านว่า วันพุธ เดือนสาม ขึ้น ๑๒ ค่ำ สัปตศก จุลศักราช ๑๑๒๗ ในการเขียนเอกสารอาจมีความผิดพลาดได้ เช่นใส่เครื่องหมายผิด เช่น จาก ๑๒ เป็น ๑ ทำให้การอ่านเปลี่ยนไปจากขึ้น ๑๒ ค่ำ เป็นแรม ๑๒ ค่ำ ในการตรวจสอบจึง ^๑ ต้อง ^{๑๒} ตรวจสอบ ต้องตรวจสอบจากเอกสารชั้นต้นให้แน่ชัด

อีกประการหนึ่งในเอกสารทางประวัติศาสตร์ จะมีคำกำกับที่บอกจำนวนตัวเลขท้ายของศักราช เช่น เมื่อมีคำว่า สัปตศก มีที่กล่าวถึงจะต้องลงท้ายด้วย เลข ๗ หรือ มีคำว่า เอกศก ปีที่กล่าวถึงจะต้องลงท้ายด้วยเลข ๑ เป็นต้น

ชื่อบุคคล ชื่อสถานที่ อาจมีการสะกดต่างกันได้ ทั้งนี้ ในการตรวจสอบให้ยึดตามเอกสารชั้นต้น และชื่อเฉพาะเหล่านี้อาจเขียนแตกต่างกันได้ เช่น พระยาเทพไชย พระยาเทพชัย เวียงจันทน์ เวียงจัน ทั้งนี้ให้คงไว้ตามต้นฉบับเพื่อให้เห็นวิวัฒนาการของการใช้ภาษา

ลำดับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์เป็นประเด็นสำคัญที่ต้องตรวจสอบให้แน่ชัด เช่นการขึ้นครองราชสมบัติของพระมหากษัตริย์บางพระองค์ พระราชกรณียกิจต่าง ๆ ที่ทรงประกอบ ลำดับเวลาที่กล่าวถึง อาจคลาดเคลื่อนสลับเปลี่ยนกันได้ ต้องตรวจสอบจากเอกสารต่าง ๆ ให้แน่ชัด

ประเด็นปัญหาทางประวัติศาสตร์ เป็นเรื่องที่ต้องพิจารณาอย่างรอบคอบเช่นกัน ดังเช่นแนวความคิดที่ว่า เมืองสุโขทัยเป็นราชธานีแห่งแรกของไทย และเป็นแนวความคิดที่เชื่อกันมานาน อย่างไรก็ตามเมื่อมีการศึกษาเอกสารทางประวัติศาสตร์ งานเขียนของผู้ทรงคุณวุฒิอย่างรอบด้าน จนสรุปได้ว่า สุโขทัยมิใช่ราชธานีแห่งแรกของไทย เนื่องจากปรากฏหลักฐานทั้งที่เป็นเอกสารและหลักฐานทางโบราณคดีว่ามีเมืองอื่นเจริญรุ่งเรืองอยู่ก่อนการตั้งอาณาจักรสุโขทัย เช่น หริภุญชัย นครศรีธรรมราช เป็นต้น

๔.๓ แก้ไขปรับปรุงตามที่ได้พิจารณาแล้ว

ขั้นตอนต่อไป เมื่อเปรียบเทียบเห็นข้อผิดพลาดในประเด็นต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วจึงแก้ไขปรับปรุง ตามที่ได้ร่วมกันพิจารณาแล้ว ให้ถูกต้องสมบูรณ์

๔.๔ จัดทำเชิงอรรถที่จำเป็นเพื่ออธิบายความให้เข้าใจยิ่งขึ้น

นอกเหนือจากการแก้ไขปรับปรุงจากการตรวจสอบแล้ว ในการตรวจสอบชำระประชุมพงศาวดาร จะจัดทำเชิงอรรถเพื่ออธิบายความให้เกิดความเข้าใจยิ่งขึ้น โดยจะจัดทำเชิงอรรถ อธิบายเกี่ยวกับบุคคลสำคัญ โดยกล่าวถึง ประวัติอย่างย่อ ๆ และผลงานที่สำคัญของผู้นั้น สถานที่สำคัญ เหตุการณ์สำคัญ ศัพท์ยาก เป็นต้น

๔.๕ สํารวจแหล่งประวัติศาสตร์และสถานที่ที่เกี่ยวข้อง

การสำรวจแหล่งประวัติศาสตร์และสถานที่ที่เกี่ยวข้อง จะเป็นประโยชน์ในการตรวจสอบชำระประชุมพงศาวดารให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เนื่องจากการศึกษาสถานที่ที่เกี่ยวข้อง เช่น อาคาร สถานที่ สภาพภูมิประเทศ จะสร้างความเข้าใจในเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้เด่นชัด เช่น การสำรวจสถานีรถไฟ ท่าเรือ ที่เคยเป็นชุมทางการค้าที่สำคัญในอดีต จะทำให้เข้าใจการประกอบอาชีพ การค้าขาย และสภาพเศรษฐกิจสังคมในเวลานั้นได้เด่นชัดขึ้น

นอกจากนี้ การสัมภาษณ์บุคคล จะเป็นส่วนช่วยเสริมให้การตรวจสอบชำระประชุมพงศาวดารถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ทั้งนี้ สัมภาษณ์บุคคล อาจสัมภาษณ์ ผู้มีบทบาท มีส่วนร่วมในเหตุการณ์สำคัญหรืออาจจะเป็นทายาทของบุคคลนั้น ๆ ก็ได้ ในการสัมภาษณ์บุคคลอาจได้หลักฐานอื่น ๆ อันจะเป็นประโยชน์ในการตรวจสอบชำระประชุมพงศาวดาร เช่น ภาพถ่าย หนังสือ ศิลปวัตถุ เป็นต้น

๔.๖ จัดทำภาคผนวก ตาราง แผนที่ ข้อมูลเพิ่มเติม ภาพประกอบ ฯลฯ

นอกเหนือจากการทำเชิงอรรถอธิบายความที่จำเป็นแล้ว อาจจัดทำภาคผนวก เพื่อให้เนื้อหาในประชุมพงศาวดารสมบูรณ์ยิ่งขึ้น หัวข้อที่จะจัดทำเป็นภาคผนวก หรือ สอดแทรกประกอบในประชุมพงศาวดาร ได้แก่

แผนที่จะเป็นสิ่งจะสร้างความเข้าใจในศึกษาประชุมพงศาวดารได้ดีขึ้น แผนที่ อาจจะเป็นแผนที่แสดงอาณาเขต ที่ตั้งเมือง ดินแดนที่สูญเสียให้แก่ประเทศมหาอำนาจ แหล่งเพาะปลูก แหล่งผลิตทางอุตสาหกรรม เป็นต้น

ตาราง อาจเป็น ตารางแสดงจำนวนสิ่งต่าง ๆ เช่น จำนวนประชากร จำนวนสัตว์เลี้ยง โรงสี ราคาสินค้า ฯลฯ

ภาพประกอบ อาจเป็นภาพ บุคคล สถานที่ เหตุการณ์สำคัญ

เนื้อเรื่องประกอบอื่น ๆ โดยจัดไว้ในภาคผนวก เช่น ในเนื้อหาของประชุมพงศาวดาร กล่าวถึงเมืองต่าง ๆ อาจนำบันทึกการเดินทางของบุคคลสำคัญที่เคยไปเมืองนั้น ๆ หรือรายงานการตรวจราชการเมืองนั้น ๆ มาเป็นภาคผนวก เป็นต้น

ผลที่ได้รับ คือ ต้นฉบับที่ตรวจสอบชำระแล้ว

๕. การจัดทำต้นฉบับ

ขั้นตอนการจัดทำต้นฉบับ

๑. รวบรวมต้นฉบับที่ตรวจสอบชำระแล้ว นำมาเรียบเรียงเนื้อหาโดยจัดลำดับเรื่องเป็นบทหรือเป็นหัวข้อเรื่องตามความเหมาะสม
๒. ในการตรวจสอบชำระ สิ่งที่จะต้องมีการทำเชิงอรรถ ซึ่งเป็นผลจากการตรวจสอบชำระทำให้มีการแก้ไขหรือเพิ่มเติมตามมติที่ประชุมคณะกรรมการฯ และต้องพิจารณาเปรียบเทียบเชิงอรรถให้ตรงกับเนื้อหาด้วยความระมัดระวังเพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อน
๓. แทรกแผนที่ ตาราง แผนผัง หรือภาพประกอบ ฯลฯ ให้ตรงกับเนื้อหา พร้อมกับจัดทำคำบรรยายภาพตามความเหมาะสม
๔. หากมีภาคผนวก รวบรวมและเรียบเรียงลำดับก่อนหลังตามความเหมาะสม
๕. จัดทำรูปเล่มที่สมบูรณ์ ซึ่งนอกจากข้อ ๑ – ๔ แล้ว ยังมีส่วนประกอบอื่นๆ ที่จำเป็นสำหรับหนังสือชุดประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เช่น คำปรารภ คำนำ คำชี้แจง รายนามคณะกรรมการฯ บรรณานุกรม ฯลฯ
๖. นำต้นฉบับที่สมบูรณ์เสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการชำระประวัติศาสตร์ไทย (เมื่อครั้งเป็นอนุกรรมการฯ) เมื่อคณะกรรมการชำระประวัติศาสตร์ไทยมีข้อวินิจฉัยอย่างไร ผู้ดำเนินการต้องปรับแก้ตามข้อวินิจฉัยนั้นๆ เช่น การแก้ไขเนื้อหา หรือเพิ่มเติมภาคผนวกตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร

ต่อมาเมื่อคณะอนุกรรมการฯ เปลี่ยนเป็นคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิฯ ต้นฉบับไม่ต้องผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการชำระประวัติศาสตร์ไทยอีก อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในฐานะผู้ดำเนินการก็ต้องทบทวนพิจารณาต้นฉบับทั้งหมดเพื่อให้ถูกต้องสมบูรณ์ที่สุดที่จะทำได้

ผลการดำเนินการ

จะได้ต้นฉบับที่สมบูรณ์พร้อมสำหรับการจัดพิมพ์

๖. จัดพิมพ์

ขั้นตอนสำคัญต่อจากที่ได้ต้นฉบับที่สมบูรณ์แล้ว คือการจัดพิมพ์ การจัดพิมพ์เป็นขั้นตอนที่สำคัญเนื่องจาก การจัดพิมพ์ที่ดีจะทำให้ได้นั่งสื่อประชุมพงศาวดารที่มีคุณภาพและมีคุณค่า ในการจัดพิมพ์มีขั้นตอนสำคัญ ดังนี้

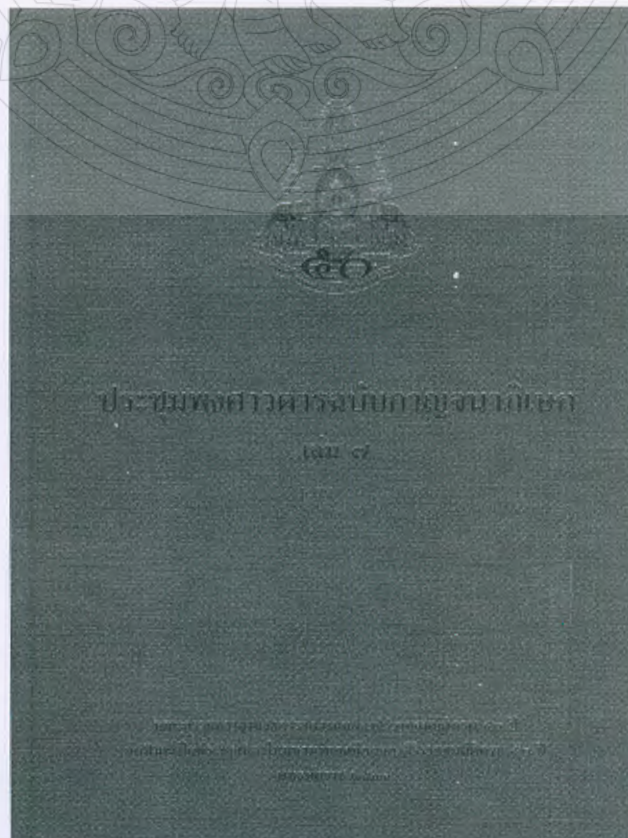
๑. จัดหาโรงพิมพ์ที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากหนังสือประชุมพงศาวดาร เป็นหนังสือที่มีลักษณะพิเศษ เช่น ลักษณะการใช้ภาษา เครื่องหมาย วรรคตอน เจริงอรรถ ภาคผนวก ฯลฯ การจัดหาโรงพิมพ์ที่มีประสิทธิภาพ พิจารณาจาก

๑.๑ ผลงานของโรงพิมพ์ที่เคยพิมพ์หนังสือในลักษณะเดียวกับหนังสือประชุมพงศาวดาร

๑.๒ บริการขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ

๒. ควบคุมการจัดพิมพ์ เมื่อสรรหาโรงพิมพ์ที่มีประสิทธิภาพได้แล้ว การควบคุมการจัดพิมพ์เป็นขั้นตอนที่จะทำให้ได้นั่งสื่อประชุมพงศาวดารที่มีคุณค่า ในการควบคุมการจัดพิมพ์นั้นจะต้องประสานกับโรงพิมพ์อย่างใกล้ชิด และดำเนินการพิสูจน์อักษรอย่างละเอียดรอบคอบ เนื่องจากหนังสือประชุมพงศาวดารเป็นหนังสือที่มีลักษณะพิเศษ มีเจริงอรรถ ภาพประกอบ ตาราง ภาคผนวก ฯลฯ ซึ่งต้องเอาใจใส่ในการพิสูจน์อักษร การจัดรูปเล่ม อย่างดียิ่ง

ผลที่ได้รับ หนังสือประชุมพงศาวดารที่มีคุณค่า

๗. การเผยแพร่

การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับหนังสือประชุมพงศาวดารที่ตรวจสอบชำระและจัดพิมพ์เรียบร้อยแล้ว เป็นกิจกรรมสำคัญอันจะเป็นการนำความรู้สู่สาธารณชนซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายสูงสุดของการตรวจสอบชำระประชุมพงศาวดาร การเผยแพร่ความรู้ สามารถทำได้หลายวิธี กล่าวคือ

๗.๑ มอบหนังสือและซีดีรอมแก่สถานศึกษา

ในการจัดพิมพ์หนังสือประชุมพงศาวดารจะจัดทำซีดีรอม ควบคู่กันไปด้วย การเผยแพร่ความรู้ที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ การมอบหนังสือประชุมพงศาวดารและซีดีรอมแก่สถานศึกษา ในระดับมัธยมและอุดมศึกษาทั่วประเทศและเมื่อมีหนังสือและซีดีเหลือจากการมอบให้สถานศึกษาแล้ว จึงจัดจำหน่าย

๗.๒ การจัดเสวนาทางวิชาการ

การจัดการเสวนาทางวิชาการเป็นการเผยแพร่ความรู้และสร้างความสนใจแก่ ประชาชนทั่วไปอีกวิธีหนึ่ง

การจัดเสวนาทางวิชาการ โดยการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิเป็นวิทยากร ร่วมอภิปรายในเนื้อหาที่เกี่ยวกับประชุมพงศาวดารเล่มที่จัดพิมพ์เสร็จแล้ว วิทยากรอาจเชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้เกี่ยวกับประชุมพงศาวดารเล่มนั้น หรืออาจจะเชิญคณะกรรมการผู้มีส่วนในการตรวจสอบชำระประชุมพงศาวดารเล่มนั้นก็ได้ ส่วนผู้เข้าร่วมเสวนาจะเชิญ ครู อาจารย์ นักวิชาการ นักศึกษาตลอดจนผู้สนใจทั่วไป ประมาณ ๒๐๐ - ๓๐๐ คน ใช้เวลาในการจัดเสวนา ๑ วัน

๗.๓ เผยแพร่ในเว็บไซต์ของกรมศิลปากร

การเผยแพร่ในเว็บไซต์ของกรมศิลปากร จัดทำโดยกล่าวถึงการตรวจสอบชำระและจัดพิมพ์หนังสือประชุมพงศาวดาร แสดงรูปเล่มและเนื้อหาโดยย่อ ให้ประชาชนผู้สนใจทราบ

๗.๔ เผยแพร่ทางรายการวิทยุ ที่มีเรื่องราว

รายการวิทยุที่มีเรื่องราว ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงกรมประชาสัมพันธ์ คลื่น F.M. ๙๒.๕ และ A.M. ๘๙๑ วันจันทร์ - ศุกร์ เวลา ๒๐.๓๐ - ๒๑.๐๐ น. รายการวิทยุนี้สามารถเป็นสื่อเผยแพร่ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องการตรวจสอบชำระประชุมพงศาวดาร โดยกล่าวถึงวิธีการดำเนินการและเนื้อหาในประชุมพงศาวดารเล่มต่าง ๆ

๗.๕ บทความเรื่อง เกร็ดความรู้จากการตรวจสอบชำระประชุมพงศาวดารฉบับ

กาญจนาภิเษก ลงพิมพ์ในนิตยสารกรมศิลปากร และจัดพิมพ์รวมเล่ม

บรรณานุกรม

ชัชชัย คุ่มทวีพร. สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า กรมพระยาดำรงราชานุภาพและประวัติศาสตร์นิพนธ์ไทยสมัยใหม่ :

การศึกษาเชิงปรัชญา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๔.

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ สุชาติ สวัสดิ์ศรี บรรณาธิการ. ประวัติศาสตร์และนักประวัติศาสตร์ไทย.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เณศ, ๒๕๑๙.

_____. ปรัชญาประวัติศาสตร์. กรุงเทพฯ : บริษัท

สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, ๒๕๑๗.

ดนัย ไชยโยธา. พัฒนาการวิธีการเขียนประวัติศาสตร์กับปรัชญาประวัติศาสตร์. กรุงเทพฯ :

สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๗.

แถมสุข นุ่มนนท์ และคณะ. สถานภาพงานวิจัยสาขาประวัติศาสตร์ในประเทศไทย ระหว่าง พ.ศ.

๒๕๐๓ – ๒๕๓๕. กรุงเทพฯ : โอ. เอส. พริ้นติ้ง เฮ้าส์, ๒๕๔๙.

ธิดา สาระยา (แปล) โรเบิร์ต วี แดเนียลส์ (เขียน). ศึกษาประวัติศาสตร์ อย่างไร และทำไม.

กรุงเทพฯ : ดำรงการพิมพ์, ๒๕๒๐.

ธิดิมา พิทักษ์ไพรวรรณ. การเข้าใจประวัติศาสตร์ : มุขบทด้วยระเบียบวิธีประวัติศาสตร์. กรุงเทพฯ

: ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, ๒๕๒๕.

นาฏวิภา ชลิตานนท์. ประวัติศาสตร์นิพนธ์ไทย. กรุงเทพฯ : ดิฉันการพิมพ์, ๒๕๒๔.

โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า. ประวัติศาสตร์ : สายธารสู่ออนาคต. กรุงเทพฯ : บริษัท

อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๓๖.

วีณา เอี่ยมอำไพ. หลักฐานทางประวัติศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๕.

สัมมนาทางวิชาการเรื่อง ประวัติศาสตร์จากการบอกเล่า : วิธีการและการประยุกต์. โครงการไทย

ศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัด ณ ห้องประชุมสารนิเทศ ๔ - ๕ กรกฎาคม ๒๕๒๖.

อานันท์ กาญจนพันธุ์. ความคิดทางประวัติศาสตร์และศาสตร์ของวิจิตร. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์

อมรินทร์, ๒๕๔๓.

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี

ที่ ๑๖๙/๒๕๓๘

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี

เนื่องในศุภวาระที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติครบ ๕๐ ปี ในวันที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงนับเป็นมหามงคลสมัยอันพิเศษยิ่ง ยิ่งความปลาบปลื้มปิติยินดีมาสู่ประเทศชาติและประชาชนโดยถ้วนหน้า สมควรที่รัฐบาลจะได้จัดงานเฉลิมฉลองครั้งยิ่งใหญ่ถวายเป็นราชสักการะและถวายชัยมงคล รวมทั้งเพื่อให้ประชาชนทั่วทั้งประเทศได้แสดงความกตัญญูต่องานและแสดงความจงรักภักดีแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ได้ทรงสร้างคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชนอย่างอเนกอนันต์ คณะรัฐมนตรีในคราวประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๗ ได้มีมติให้แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี ขึ้นและโดยที่ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งนายกรัฐมนตรีตามประกาศลงวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๓๘ มีผลให้คณะกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๒๗/๒๕๓๗ ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๓๗ สิ้นสุดลง

ดังนั้น เพื่อให้การจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง เรียบร้อยและสมพระเกียรติ อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๑๑ (๖) จึงให้แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

องค์ประกอบ

คณะที่ปรึกษา

๑. ประธานองคมนตรี	ที่ปรึกษา
๒. ประธานสภาผู้แทนราษฎร	ที่ปรึกษา
๓. ประธานศาลฎีกา	ที่ปรึกษา
๔. ประธานวุฒิสภา	ที่ปรึกษา

คณะกรรมการ

๑.	นายกรัฐมนตรี	ประธานกรรมการ
๒.	รองนายกรัฐมนตรี (ทุกท่าน)	รองประธานกรรมการ
๓.	รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (ทุกท่าน)	กรรมการ
๔.	ปลัดกระทรวงกลาโหม	กรรมการ
๕.	ปลัดกระทรวงการคลัง	กรรมการ
๖.	ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ	กรรมการ
๗.	ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	กรรมการ
๘.	ปลัดกระทรวงคมนาคม	กรรมการ
๙.	ปลัดกระทรวงพาณิชย์	กรรมการ
๑๐.	ปลัดกระทรวงมหาดไทย	กรรมการ
๑๑.	ปลัดกระทรวงยุติธรรม	กรรมการ
๑๒.	ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม	กรรมการ
๑๓.	ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม	กรรมการ
๑๔.	ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	กรรมการ
๑๕.	ปลัดกระทรวงสาธารณสุข	กรรมการ
๑๖.	ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม	กรรมการ
๑๗.	ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย	กรรมการ
๑๘.	ราชเลขาธิการ	กรรมการ
๑๙.	เลขาธิการพระราชวัง	กรรมการ
๒๐.	เลขาธิการนายกรัฐมนตรี	กรรมการ
๒๑.	เลขาธิการคณะรัฐมนตรี	กรรมการ
๒๒.	ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ	กรรมการ
๒๓.	เลขาธิการราชบัณฑิตยสถาน	กรรมการ
๒๔.	ผู้บัญชาการทหารสูงสุด	กรรมการ
๒๕.	ผู้บัญชาการทหารบก	กรรมการ

๒๖.	ผู้บัญชาการทหารเรือ	กรรมการ
๒๗.	ผู้บัญชาการทหารอากาศ	กรรมการ
๒๘.	สมุหราชองครักษ์	กรรมการ
๒๙.	อธิบดีกรมตำรวจ	กรรมการ
๓๐.	อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์	กรรมการ
๓๑.	อธิบดีกรมการศาสนา	กรรมการ
๓๒.	อธิบดีกรมศิลปากร	กรรมการ
๓๓.	เลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ	กรรมการ
๓๔.	ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	กรรมการ
๓๕.	ผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	กรรมการ
๓๖.	เจ้ากรมกิจการพลเรือนทหารบก	กรรมการ
๓๗.	หม่อมเจ้าสุภัทรดิศ ดิศกุล	กรรมการ
๓๘.	ท่านผู้บัญชาสมโรจน์ สวัสดิกุล ณ อยุธยา	กรรมการ
๓๙.	นายเศวต ธนประดิษฐ์	กรรมการ
๔๐.	ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	กรรมการและเลขานุการ
๔๑.	รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (นายอภัย อิงคะวณิช)	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๔๒.	ผู้อำนวยการกองกลาง สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๔๓.	ผู้อำนวยการกองวรรณคดีและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๔๔.	ผู้แทนสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (นางวันเพ็ญ แก้วทองคำ)	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. กำหนดนโยบายการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี

๒. ให้มีอำนาจในการพิจารณาและให้ความเห็นชอบแผนงาน โครงการ และกิจกรรมการ

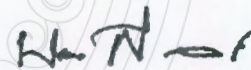
จัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี

๓. ให้มีอำนาจแต่งตั้งเพิ่มเติม หรือเปลี่ยนแปลงที่ปรึกษา กรรมการในคณะกรรมการ
อำนวยการฯ ได้ตามที่เห็นสมควร
๔. ให้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงาน เพื่อช่วยเหลือการ
ปฏิบัติงานได้ตามที่เห็นสมควร
๕. ดำเนินการอื่นๆ เพื่อให้การจัดงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและสมพระเกียรติ

ในการปฏิบัติตามคำสั่งนี้ ให้คณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ
ที่คณะกรรมการอำนวยการแต่งตั้ง ได้รับเบี้ยประชุมตามพระราชกฤษฎีกาเบี้ยประชุม และค่าตอบแทนที่ปรึกษา
ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง พ.ศ. ๒๕๒๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๓ โดยให้เบิกจ่าย
เบี้ยประชุมจากสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๔

(นายบรรหาร ศิลปอาชา)

นายกรัฐมนตรี

คำสั่งคณะกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี

ที่ ๓/๒๕๓๘

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ

ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๖๙/๒๕๓๘ ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๓๘ แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี และให้คณะกรรมการอำนวยการ ฯ มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานได้ตามที่เห็นสมควร นั้น

เพื่อให้การจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและสมพระเกียรติ จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

องค์ประกอบ

๑. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ	ประธานกรรมการ
๒. ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	รองประธานกรรมการ
๓. ปลัดกระทรวงมหาดไทย	รองประธานกรรมการ
๔. ราชเลขาธิการ	กรรมการ
๕. ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ	กรรมการ
๖. ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี
ประจำเขตตรวจราชการที่ ๔	กรรมการ
๗. ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี
ประจำเขตตรวจราชการที่ ๘	กรรมการ
๘. อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์	กรรมการ
๙. อธิบดีกรมการปกครอง	กรรมการ

๑๐.	อธิบดีกรมวิชาการ	กรรมการ
๑๑.	อธิบดีกรมศิลปากร	กรรมการ
๑๒.	เลขาธิการราชบัณฑิตยสถาน	กรรมการ
๑๓.	เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	กรรมการ
๑๔.	เลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ	กรรมการ
๑๕.	ผู้ช่วยปลัดกระทรวงมหาดไทย	กรรมการ
๑๖.	กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการฝ่ายพิธี	กรรมการ
๑๗.	กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการ ฝ่ายโครงการและกิจกรรม	กรรมการ
๑๘.	กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการ ฝ่ายติดตามและประเมินผล	กรรมการ
๑๙.	กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการ ฝ่ายประชาสัมพันธ์	กรรมการ
๒๐.	กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการ ฝ่ายเลขานุการและประสานงาน	กรรมการ
๒๑.	ผู้อำนวยการสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี	กรรมการ
๒๒.	ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม และประสานงานสตรีแห่งชาติ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	กรรมการ
๒๓.	ผู้อำนวยการกองหอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร	กรรมการ
๒๔.	ผู้อำนวยการกองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร	กรรมการ
๒๕.	รองอธิบดีกรมศิลปากร (ตามที่กรมศิลปากรมอบหมาย)	กรรมการและเลขานุการ

๒๖. ผู้อำนวยการกองวรรณคดีและประวัติศาสตร์ กรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
กรมศิลปากร
๒๗. ผู้เชี่ยวชาญด้านประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร กรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(นางสายไหม จบกาศิก)
๒๘. ผู้แทนกรมศิลปากร กรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(นางสุริยรัตน์ วงศ์เสงี่ยม)
๒๙. ผู้แทนสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี กรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(นางวันเพ็ญ แก้วทองค์)

อำนาจหน้าที่

๑. จัดพิมพ์หนังสือเนื่องในวโรกาสการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี และจัดทำ
จดหมายเหตุการเฉลิมฉลอง
 ๒. เสนอวงเงินงบประมาณการดำเนินงานต่อคณะกรรมการอำนาจการฯ
 ๓. รายงานผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการอำนาจการฯ ทราบเป็นระยะๆ
 ๔. ให้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการ หรือคณะทำงานเพื่อช่วยเหลือในการปฏิบัติงานได้
ตามความจำเป็น
 ๕. ดำเนินการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
- ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๘

(นายบรรหาร ศิลปอาชา)

นายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการอำนาจการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี

คำสั่งคณะกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี

ที่ ๑/๒๕๓๙

เรื่อง แต่งตั้งรองประธานกรรมการและกรรมการ ในคณะกรรมการ
ฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ เพิ่มเติม

ตามคำสั่งคณะกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี ที่ ๓/๒๕๓๘ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๓๘ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ นั้น

เพื่อให้การดำเนินงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเหมาะสม อาศัยอำนาจตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๖๙/๒๕๓๘ ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๓๘ จึงให้แต่งตั้ง รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ร้อยตำรวจโท เขาวริน ลัทธศักดิ์ศิริ) เป็นรองประธานกรรมการ และเลขาธิการพระราชวัง เป็นกรรมการ ในคณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ เพิ่มเติม

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๙

(นายบรรหาร ศิลปอาชา)

นายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี

คณะกรรมการโครงการชำระและจัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือชุดประชุมพงศาวดาร *

องค์ประกอบ

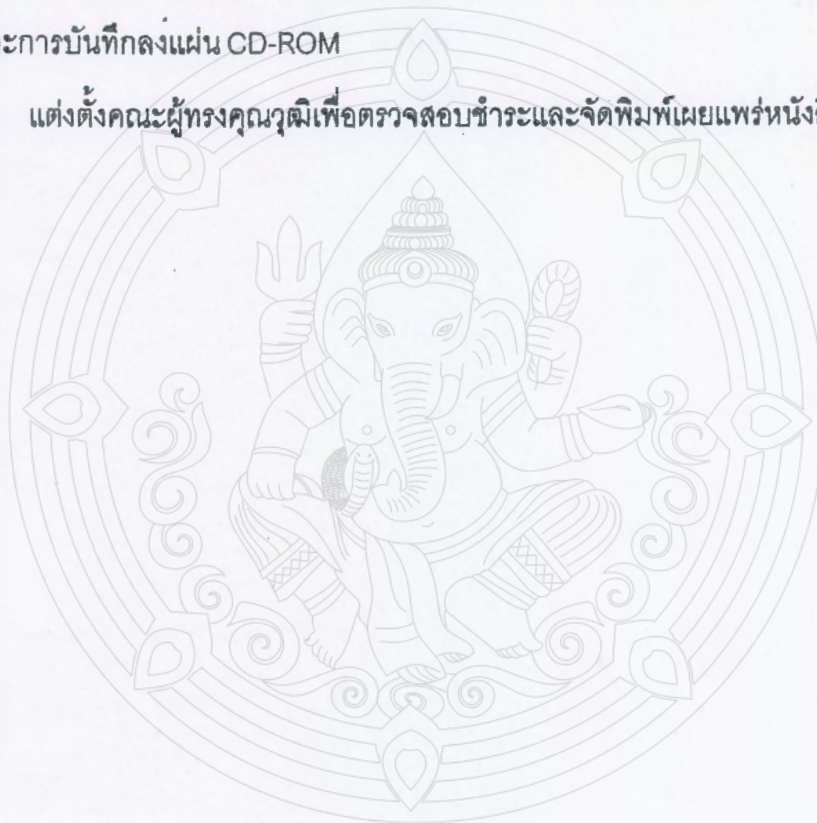
๑. หม่อมเจ้าสุภัทรดิศ ดิศกุล	ประธานกรรมการ
๒. นายประเสริฐ ณ นคร	รองประธานกรรมการ
๓. อธิบดีกรมศิลปากร	กรรมการ
๔. นายกราชบัณฑิตยสถาน หรือผู้แทน	กรรมการ
๕. อธิบดีกรมวิชาการ หรือผู้แทน	กรรมการ
๖. ท่านผู้หญิงวรณชุดา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา	กรรมการ
๗. คุณหญิงแม้นมาส ชวลิต	กรรมการ
๘. พลตรี หม่อมราชวงศ์ศุภวัฒน์ เกษมศรี	กรรมการ
๙. นายบรรเจ็ด อินทุจันทร์ยง	กรรมการ
๑๐. นายวินัย พงศ์ศรีเพียร	กรรมการ
๑๑. นายธีรวัต ณ ป้อมเพชร	กรรมการ
๑๒. นางประกอบ ลาภเกษร	กรรมการ
๑๓. นายพิเศษ เจียจันทร์พงษ์	กรรมการ
๑๔. นางสาวก่องแก้ว วีระประจักษ์	กรรมการ
๑๕. นางสาวไหม จบกมลศึก	กรรมการ
๑๖. ผู้อำนวยการกองวรรณกรรมและประวัติศาสตร์	กรรมการและเลขานุการ
๑๗. นางสาววิภา ไรจนราธา	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๘. นางสาวศิรินันท์ บุญศิริ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

* แต่งตั้งตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๓๙

อำนาจหน้าที่

๑. ให้คำแนะนำเอกสารและหลักฐานข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเพิ่มเติมเนื้อหาหนังสือชุดประชุมพงศาวดารที่พิมพ์เผยแพร่แล้วให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
๒. ให้คำปรึกษา ตลอดจนวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาเกี่ยวกับการตรวจสอบชำระหนังสือชุดประชุมพงศาวดาร
๓. พิจารณาให้คำแนะนำ รวมทั้งควบคุมการรวบรวมจัดพิมพ์และเผยแพร่หนังสือชุดประชุมพงศาวดาร และการบันทึกลงแผ่น CD-ROM
๔. แต่งตั้งคณะผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบชำระและจัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือชุดประชุมพงศาวดาร

เล่ม ๑ - ๒๐

คำสั่งคณะกรรมการโครงการชำระและจัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือชุดประชุมพงศาวดาร

ที่ ๑/ ๒๕๔๐

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิชำระและจัดพิมพ์เผยแพร่

หนังสือประชุมพงศาวดาร เล่ม ๑-๕

ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๓๙ แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการชำระและจัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือชุดประชุมพงศาวดารนั้น เพื่อให้การดำเนินงานตามโครงการบรรลุนิติบุคคลอย่างรวดเร็วดำเนินการ

ประธานกรรมการโครงการ ฯ จึงตั้งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิชำระและจัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือประชุมพงศาวดารขึ้นดำเนินงานในปีงบประมาณ ๒๕๔๐ นี้ รวม ๕ ชุด โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. องค์ประกอบ

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิชำระและจัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือประชุมพงศาวดาร เล่ม ๑

๑. นายประเสริฐ ณ นคร	ประธานกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๒. พลตรี ม.ร.ว.ศุภวรัณย์ เกษมศรี	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๓. นายธีรวัต ณ ป้อมเพชร	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๔. นางสมศรี เขียมธรรม	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๕. นางสาวพิมพ์พรณ ไพบุลย์หวัจเจริญ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๖. นางสาววิภา โรจนราธา	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและเลขานุการ
๗. นางสาวธีรดา ธีรเดช	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิชำระและจัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือประชุมพงศาวดาร เล่ม ๒

๑. พลตรี ม.ร.ว.ศุภวัฒน์ เกษมศรี	ประธานกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๒. นายวินัย พงศ์ศรีเพียร	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๓. นายธีรวัต ณ ป้อมเพชร	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๔. นางสาวนิยะดา ทาสุคนธ์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๕. นางสาวกนกวลี ชูชัยยะ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๖. นางสาวศิรินันท์ บุญศิริ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและเลขานุการ
๗. นางสาวอรรพรรณ ทรัพย์พลอย	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิชำระและจัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือประชุมพงศาวดาร เล่ม ๓

๑. นางสาวก่องแก้ว วีระประจักษ์	ประธานกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๒. นายเทิม มีเต็ม	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๓. นางสาวนิยะดา ทาสุคนธ์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๔. นายเกษียร มะปะโม	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๕. นางสาวกนกวลี ชูชัยยะ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๖. นางนุชนารถ กิจงาม	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและเลขานุการ
๗. นายธีระ แก้วประจันต์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิชำระและจัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือประชุมพงศาวดาร เล่ม ๔

๑. นายบรรเจิด อินทุจันทร์ยง	ประธานกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๒. นางพรณิภา วัฒนานุสสิทธ์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๓. นางสาวจันทร์ฉาย ภักธธิคม	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๔. นางสาวจตุพร ศิริสัมพันธ์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๕. นางจุฑาทิพย์ อังศุสิงห์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๖. นางสาวสุทธิพันธ์ ชูทรานนท์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและเลขานุการ
๗. นางสาววัฒนา ชุ่มทรัพย์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิชำระและจัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือประชุมพงศาวดาร เล่ม ๕

๑. นายพิเศษ เจียจันทร์พงษ์	ประธานกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๒. พลตรี ม.ร.ว.ศุภวัฒน์ เกษมศรี	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๓. นายวรวิทย์ เวชุนะเคราะห์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๔. นางสาววารุณี โอสธารมย์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๕. นายประทีป เพ็งตะโก	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๖. นางสาวบุหลง ศรีกนก	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและเลขานุการ
๗. นางคันสนีย์ วีระศิลป์ชัย	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ช่วยเลขานุการ

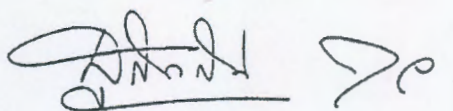
๒. อำนาจหน้าที่

๑. ให้ดำเนินการตรวจสอบชำระหนังสือประชุมพงศาวดารตามที่ได้รับมอบหมายและตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการโครงการฯ กำหนด
๒. หากมีปัญหาการดำเนินงาน ให้นำเสนอคณะกรรมการโครงการฯ พิจารณาชี้ขาด
๓. ให้นำเสนอต้นฉบับที่ดำเนินการตรวจสอบชำระแล้ว ให้คณะกรรมการโครงการฯ พิจารณาอนุมัติจัดพิมพ์
๔. ให้ความคุมการจัดพิมพ์ให้แล้วเสร็จตามโครงการ

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิฯ ได้รับคำสมนาคุณจากเงินงบประมาณโครงการ และคณะรัฐมนตรีอนุมัติในคราวแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการฯ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๐

(หม่อมเจ้าสุภัทรดิศ ดิศกุล)

ประธานกรรมการโครงการชำระและจัดพิมพ์

เผยแพร่หนังสือชุดประชุมพงศาวดาร

คำสั่งคณะกรรมการโครงการชำระและจัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือชุดประชุมพงศาวดาร

ที่ ๑/๒๕๔๒

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิชำระและจัดพิมพ์เผยแพร่

หนังสือประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๖-๑๐

ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๓๙ แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการชำระและจัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือชุดประชุมพงศาวดารนั้น เพื่อให้การดำเนินงานตามโครงการบรรลุวัตถุประสงค์อย่างรวดเร็วตามเป้าหมาย

ประธานกรรมการโครงการฯ จึงตั้งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิชำระและจัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือประชุมพงศาวดารขึ้นดำเนินงานในปีงบประมาณ ๒๕๔๒ - ๒๕๔๔ นี้ รวม ๕ ชุด โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ดังนี้

องค์ประกอบ

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิชำระและจัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๖

๑. นางสาวก้องแก้ว วีระประจักษ์	ประธานกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๒. นายธราพงศ์ ศรีสุชาติ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๓. นายยงยุทธ ชูแว่น	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๔. นางสาวจตุพร ศิริสัมพันธ์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๕. นายธีระ แก้วประจันต์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและเลขานุการ
๖. นางนุชนารถ กิจงาม	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิชำระและจัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือประชุมพงศาวดารฉบับ

กาญจนานิกเชก เล่ม ๗

๑. นายประเสริฐ ณ นคร	ประธานกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๒. พลตรี ม.ร.ว.ศุภวดี เกษมศรี	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๓. นายวินัย พงศ์ศรีเพียร	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๔. นางโสมสุตา ลียะวณิช	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๕. นางสาวพิมพ์พรรณ ไพบูลย์หวังเจริญ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๖. นางฤดีรัตน์ กายราศ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและเลขานุการ
๗. นางสาวธีรดา ธีรเดช	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิชำระและจัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือประชุมพงศาวดารฉบับ

กาญจนานิกเชก เล่ม ๘

๑. พลตรี ม.ร.ว.ศุภวดี เกษมศรี	ประธานกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๒. ท่านผู้หญิงวรณยุทธา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๓. นางสาวอุษณีย์ ธงไชย	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๔. นายทวีศิลป์ สืบวัฒนะ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๕. นางสาวอัญชลี สุตายันต์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๖. นางสาวศิรินันท์ บุญศิริ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและเลขานุการ
๗. นางสาวอรรณพ ทริพย์พลอย	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิชำระและจัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือประชุมพงศาวดารฉบับ

กาญจนานิกเชก เล่ม ๙

๑. นายบรรเจิด อินทุจันทร์ยง	ประธานกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๒. นางสาวจตุพร ศิริสัมพันธ์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๓. นางอมรรัตน์ ตริเพชรสมคุณ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๔. นางจุฑาทิพย์ อังคุสิงห์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๕. นางสาวสุทธิพันธ์ ขุทรานนท์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและเลขานุการ
๖. นางสาววัฒนา อุ่นทรัพย์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ช่วยเลขานุการ

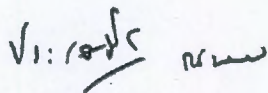
คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิชำระและจัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือประชุมพงศาวดารฉบับ
กาญจนานิกเชก เล่ม ๑๐

๑. พลตรี ม.ร.ว.ศุภวัฒน์ เกษมศรี	ประธานกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๒. นายพิเศษ เจียจันทร์พงษ์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๓. นาวาโทหญิง สุมาลี วีระวงศ์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๔. นายวรวิชัย เวชุนเคราะห์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๕. นางสาวบุหงา ศรีกนก	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและเลขานุการ
๖. นางคันสนีย์ วีระศิลป์ชัย	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. ให้ดำเนินการตรวจสอบชำระหนังสือประชุมพงศาวดารตามที่ได้รับมอบหมายและตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการโครงการฯ กำหนด
 ๒. หากมีปัญหาการดำเนินงานให้นำเสนอคณะกรรมการโครงการฯ พิจารณาชี้ขาด
 - ๓.ให้นำเสนอต้นฉบับที่ดำเนินการตรวจสอบชำระแล้วให้คณะกรรมการโครงการพิจารณาอนุมัติจัดพิมพ์
 ๔. ให้ควบคุมการจัดพิมพ์ให้แล้วเสร็จตามโครงการ
- คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิฯ ได้รับค่าสมนาคุณจากเงินงบประมาณโครงการและคณะรัฐมนตรีอนุมัติในคราวแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการฯ
- ทั้งนี้ ตั้งบัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๒

(นายประเสริฐ ณ นคร)

รองประธานกรรมการโครงการชำระและจัดพิมพ์
เผยแพร่หนังสือชุดประชุมพงศาวดาร
ปฏิบัติหน้าที่ประธานกรรมการ

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิชำระและจัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือประชุมพงศาวดารฉบับ
กาญจนานิกเชก เล่ม ๑๐

๑. พลตรี ม.ร.ว.ศุภวดี เกษมศรี	ประธานกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๒. นายพิเศษ เจียจันทร์พงษ์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๓. นาวาโทหญิง สุมาลี วีระวงศ์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๔. นายวรวิชัย เวชุนเคราะห์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๕. นางสาวบุหลง ศรีกนก	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและเลขานุการ
๖. นางคันสนีย์ วีระศิลป์ชัย	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. ให้ดำเนินการตรวจสอบชำระหนังสือประชุมพงศาวดารตามที่ได้รับมอบหมายและตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการโครงการฯ กำหนด
 ๒. หากมีปัญหาการดำเนินงานให้นำเสนอคณะกรรมการโครงการฯ พิจารณาชี้ขาด
 - ๓.ให้นำเสนอต้นฉบับที่ดำเนินการตรวจสอบชำระแล้วให้คณะกรรมการโครงการพิจารณาอนุมัติจัดพิมพ์
 ๔. ให้ควบคุมการจัดพิมพ์ให้แล้วเสร็จตามโครงการ
- คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิฯ ได้รับค่าสมนาคุณจากเงินงบประมาณโครงการและคณะรัฐมนตรีอนุมัติในคราวแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการฯ
- ทั้งนี้ ตั้งบัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๒

วิ: ๑๘/๙

(นายประเสริฐ ณ นคร)

รองประธานกรรมการโครงการชำระและจัดพิมพ์
เผยแพร่หนังสือชุดประชุมพงศาวดาร
ปฏิบัติหน้าที่ประธานกรรมการ

คำสั่งคณะกรรมการโครงการชำระและจัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือชุดประชุมพงศาวดาร

ที่ ๒/๒๕๔๒

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิชำระและจัดพิมพ์เผยแพร่

หนังสือประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๑๐ เพิ่มเติม

ตามคำสั่งคณะกรรมการโครงการชำระและจัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือชุดประชุมพงศาวดารที่ ๑/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๒๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๒ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิชำระและจัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือชุดประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๖ - ๑๐ นั้น

เพื่อให้การดำเนินงานชำระและจัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๑๐ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับพม่าและมอญ ดำเนินไปด้วยความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ อาศัยอำนาจตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันอังคารที่ ๓ กันยายน ๒๕๓๙ จึงให้แต่งตั้ง นายสุนทร ชูตินธรรานนท์ เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ในคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิชำระและจัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๑๐ เพิ่มเติม

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๒

วิ: ๑๖/๕ น.น

(นายประเสริฐ ณ นคร)

รองประธานกรรมการโครงการชำระและจัดพิมพ์

เผยแพร่หนังสือชุดประชุมพงศาวดาร

ปฏิบัติหน้าที่ประธานกรรมการ

คำสั่งคณะกรรมการโครงการชำระและจัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือชุดประชุมพงศาวดาร

ที่ ๑/๒๕๔๓

เรื่อง เปลี่ยนแปลงคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิชำระและจัดพิมพ์เผยแพร่

หนังสือประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๗

ตามคำสั่งคณะกรรมการโครงการชำระและจัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือชุดประชุมพงศาวดารที่ ๑/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๒๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๒ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิชำระและจัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือชุดประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๖ - ๑๐ นั้น

ด้วยนางโสมสุดา ลียะวณิช กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิชำระและจัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๗ ขอลาออกเนื่องจากมีภารกิจงานบริหาร เพื่อให้การดำเนินงานชำระและจัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๗ ดำเนินไปด้วยความถูกต้องครบถ้วน สมบูรณ์ อาศัยอำนาจตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันอังคารที่ ๓ กันยายน ๒๕๓๙ จึงให้แต่งตั้งนายพิเศษ เจียจันทร์พงษ์ เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ในคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิชำระและจัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๗ อีกผู้หนึ่ง

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๓

วิ: ๑๙/๕ ณ

(นายประเสริฐ ณ นคร)

รองประธานกรรมการโครงการชำระและจัดพิมพ์

เผยแพร่หนังสือชุดประชุมพงศาวดาร

ปฏิบัติหน้าที่ประธานกรรมการ

คำสั่งกรมศิลปากร

ที่ ๙๖๑ / ๒๕๔๙

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิชำระและจัดพิมพ์เผยแพร่

หนังสือประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๑๓ - ๒๒

ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๓๙ แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการชำระและจัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือชุดประชุมพงศาวดาร เป็นโครงการเฉลิมพระเกียรติเนื่องในมหามงคลสมัยที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติครบ ๕๐ ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยมีสำนักงานวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร เป็นผู้รับผิดชอบ ต่อมารัฐบาลตราพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ยังผลให้โครงการดังกล่าวเข้าไปรวมอยู่ภายใต้การดำเนินงานของคณะกรรมการชำระประวัติศาสตร์ไทย ซึ่งแต่งตั้งโดยนายกรัฐมนตรี คณะกรรมการสิ้นสุดลงเมื่อเปลี่ยนรัฐบาล

เพื่อให้การดำเนินงานตามโครงการบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายอย่างสืบเนื่อง กรมศิลปากรจึงเห็นสมควรให้ตั้งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิชำระและจัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก รวม ๑๐ ชุด โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. องค์ประกอบ

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิชำระและจัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๑๓

๑. นายวินัย พงศ์ศรีเพียร

ประธานกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

๒. นายประพจน์ สุภรัตน์เมธี

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

๓. นายอุดมชัย มูลศิลป์

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

๔. นายนิต แสงวันดี

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

๕. นางสาวพรเพ็ญ ยันตระกุล	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๖. นางสาววิภา ไรจนราธา	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๗. นายธีระ แก้วประจันทร	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและเลขานุการ

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิชำระและจัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือประชุมพงศาวดาร

ฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๑๔

๑. นายบวรเวท รุ่งรุจี	ประธานกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๒. นางสาวสุรางค์ศรี ดันเสียงสม	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๓. เรือโท ดินาร์ บุญธรรม	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๔. พันเอกหญิง นงลักษณ์ ลิ้มศิริ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๕. นางสาวอิสริย์ ธีรเดช	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและเลขานุการ

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิชำระและจัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือประชุมพงศาวดาร

ฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๑๕

๑. นายพิเศษ เจียจันทร์พงษ์	ประธานกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๒. นายสุนทร ชุตินทรานนท์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๓. พันเอก พยงค์ ทิมเจริญ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๔. นาวาอากาศโทหญิง สุมาลี วีระวงศ์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๕. นางสุภาภรณ์ จินตามณีโรจน์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๖. นางสาววิมลย์ พงศ์พนิตานนท์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๗. นางสาวณัฏฐา เลหาศิรินาถ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๘. นางสาวบุหลง ศรีกนก	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและเลขานุการ

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิชำระและจัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือประชุมพงศาวดาร

ฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๑๖

๑. ท่านผู้หญิงวรณกุฎา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา	ที่ปรึกษาและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๒. พันโท ศรศักดิ์ ชูสวัสดิ์	ประธานกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

- ๓ -

๓. นางวิไลเลขา ถาวรธนสาร	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๔. นางยุพา ชุมจันทร์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๕. นางนฤมล อีรวัฒน์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๖. นางสาวศิริพันธ์ บุญศิริ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๗. นางสาวอรรรณ ทรัพย์พลอย	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและเลขานุการ

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิชำระและจัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือประชุมพงศาวดาร

ฉบับกาญจนานิกเชก เล่ม ๑๗

๑. นายธีรวัต ณ ป้อมเพชร	ประธานกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๒. นายวินัย พงศ์ศรีเพียร	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๓. นางสาวกรรณิกา จรรย์แสง	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๔. นายปรีดี พิศุมวิถิ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๕. นางสาวสุทธิพันธ์ ขุทรานนท์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๖. นางนุชนารถ กิจงาม	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและเลขานุการ

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิชำระและจัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือประชุมพงศาวดาร

ฉบับกาญจนานิกเชก เล่ม ๑๘

๑. นายวินัย พงศ์ศรีเพียร	ประธานกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๒. นายธีรวัต ณ ป้อมเพชร	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๓. นางสาวกรรณิกา จรรย์แสง	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๔. นายปรีดี พิศุมวิถิ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๕. นางสาวสุทธิพันธ์ ขุทรานนท์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและเลขานุการ

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิชำระและจัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือประชุมพงศาวดาร

ฉบับกาญจนานิกเชก เล่ม ๑๙

๑. นายวินัย พงศ์ศรีเพียร	ประธานกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๒. นายธีรวัต ณ ป้อมเพชร	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

- ๔ -

๓. นายประยัด นิชlananท์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๔. Monsieur Bernard Wirth	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๕. นางสาวสุทธิพันธ์ ขุทรานนท์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๖. นายธีระ แก้วประจันท์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและเลขานุการ

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิชำระและจัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือประชุมพงศาวดาร

ฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๒๐

๑. นายธีรวัต ณ ป้อมเพชร	ประธานกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๒. นายวินัย พงศ์ศรีเพียร	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๓. นางสาวกรรณิกา จรรย์แสง	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๔. นายปรีดี พิศุมวิถิ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๕. นางสาวสุทธิพันธ์ ขุทรานนท์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๖. นางสาววัฒนา อุณหทัย	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและเลขานุการ

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิชำระและจัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือประชุมพงศาวดาร

ฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๒๑

๑. นางสมศรี เขี่ยมธรรม	ประธานกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๒. นายธีรวัต ณ ป้อมเพชร	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๓. นายภูธร ภูมะธน	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๔. พันโท พีรพล สงนุ้ย	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๕. นางสาวสุทธิพันธ์ ขุทรานนท์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๖. นางสาวเปรมมา สัตยาคุณิพงศ์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและเลขานุการ

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิชำระและจัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือประชุมพงศาวดาร

ฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๒๒

๑. นางสมศรี เขี่ยมธรรม	ประธานกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๒. นายธีรวัต ณ ป้อมเพชร	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

- ๕ -

๓. นางสาวกรรณิกา จรรย์แสง	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๔. นางสาวเพ็ญศิริ เจริญพจน์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๕. นายปรีดี พิศภูมิวิถิ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๖. นางสาวสุทธิพันธ์ ชูทรานนท์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๗. นางนุชนารถ กิจงาม	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและเลขานุการ

๒. อำนาจหน้าที่

๑. ให้ดำเนินการตรวจสอบชำระหนังสือประชุมพงศาวดารตามที่ได้รับมอบหมายและตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการโครงการชำระและจัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือชุดประชุมพงศาวดารได้กำหนดไว้

๒. ให้ควบคุมการจัดพิมพ์ให้แล้วเสร็จตามโครงการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๙

(นายอาร์กซ์ สังหิตกุล)

อธิบดีกรมศิลปากร